

Medlemmerne af
Danske Regioners bestyrelse 2014 - 2018
m.fl.

22-09-2016

Sagsnr. 16/69

Maren Munk-Madsen

Tel.: 3529 8165

E-mail:

mma@regioner.dk

**Åben dagsorden for møde i Danske Regioners bestyrelse
torsdag den 29. september 2016 kl. 10.30**

Deltagere: Bent Hansen, Jens Stenbæk, Sophie Hæstorp Andersen, Ulla Astman, Stephanie Lose, Leila Lindén, Poul-Erik Svendsen, Susanne Lundvald, Charlotte Fischer, Per Larsen, Lise Müller, Henrik Thorup, Lone Langballe, Anne V. Kristensen, Jess V. Laursen, Martin Geertsen, Susanne Langer

Afbud:

Mødested: Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø

Indholdsfortegnelse

1.	Formandens meddelelser, sagsnr. 16/69	1
2.	Godkendelse af åbent referat af møde den 25. august 2016 i Danske Regioners bestyrelse, sagsnr. 16/69	3
3.	Gymnasiereformen og regionernes fordelingsopgave, sagsnr. 16/1046	5
4.	Status for Personlig Medicin, sagsnr. 13/2307	9
5.	Værdibaseret styring, sagsnr. 16/101	13
6.	Udredningsretten: ny lovgivning og monitorering, sagsnr. 14/2646	17
7.	Regionernes arbejde med jordforurening i 2015, sagsnr. 15/2397	21
8.	Generelle orienteringer, sagsnr. 16/69	23
9.	Næste møde, sagsnr. 16/69	25
10.	Eventuelt, sagsnr. 16/69	27

1. Formandens meddelelser, sagsnr. 16/69

Maren Munk-Madsen

Resumé

Indstilling

Sagsfremstilling

Bilag

Ingen.

2. Godkendelse af åbent referat af møde den 25. august 2016 i Danske Regioners bestyrelse, sagsnr. 16/69

Maren Munk-Madsen

Resumé

Indstilling

*Det indstilles,
at referatet godkendes.*

Sagsfremstilling

Bilag

Åbent referat af bestyrelsesmøde 25. august 2016.pdf (1344156).

3. Gymnasireformen og regionernes fordelingsopgave, sagsnr. 16/1046

Michael Koch-Larsen

Resumé

Et bredt flertal i Folketinget vedtog i juni 2016 en reform af de gymnasiale uddannelser. Reformen skal ses i sammenhæng med den tidligere reform af erhvervsuddannelserne. På begge typer ungdomsuddannelse er der nu karakterkrav for optagelse.

Regionerne og de regionale fordelingsudvalg er ansvarlige for fordeling af elever mellem gymnasierne. Som en del af gymnasireformen vil undervisningsministeren fastlægge nye principper for elevfordelingen.

Nye optagelseskrav til de gymnasiale uddannelser og nye principper for elevfordeling har betydning for de gymnasiale fordelingsudvalgs arbejde med at fordele elever.

Indstilling

Udvalget for Regional Udvikling og EU indstiller,

at Danske Regioner i forbindelse med revision af principperne for fordeling af gymnasieelever arbejder for et system, der er enkelt og gennemsigtigt, baseret på objektive kriterier, og som ikke øger antallet af klager,

at Danske Regioner arbejder for at styrke den regionale indflydelse i de gymnasiale fordelingsudvalg, og

at det kan indgå i overvejelserne, at fordelingsudvalgene får mulighed for at fastsætte supplerende elevfordelingskriterier med henblik på at tackle særlige, geografiske udfordringer.

Sagsfremstilling

Venstre, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti indgik den 3. juni 2016 en aftale om en gymnasireform. Overordnet er det hensigten, at flere unge skal vælge at tage en erhvervsuddannelse eller en erhvervsfaglig studentereksamen (eux), og at gymnasieeleverne tidligere beslutter sig for studieretning, fag og niveauer.

Den almene studentereksamen (stx), højere handelseksamen (hxx), højere teknisk eksamen (htx) og højere forberedelseseksamen (hf) ligestilles som adgangsgivende til en videregående uddannelse ved at uddannelserne samles i én lov – gymnasieloven.

De gymnasiale uddannelsers profiler tydeliggøres ved at reducere antallet af studieretninger til 49 i alt, henholdsvis 18 på htx, 18 på stx og 13 på hhx. Hertil kommer hf-uddannelsen, som gennem fagpakker primært rettes mod uddannelser på professionshøjskolerne og erhvervsakademierne.

Nye krav til optagelse i gymnasiet

Med reformen er der flere måder at komme i gymnasiet. For at få direkte adgang til en af de gymnasiale uddannelser skal eleverne i både 8. og 9. klasse vurderes uddannelsesparate. Det kræver, at de faglige forudsætninger skal svare til et gennemsnit af alle standpunktskarakterer på mindst 5,0. For hf skal gennemsnittet være mindst 4,0. Hvis dette niveau bekræftes ved 9. klasses afgangseksamen, får den unge direkte adgang til en gymnasial uddannelse. Hvis niveauet for afgangseksamen er lavere, er der mulighed for at blive optaget på en gymnasial uddannelse efter hhv. vejledningssamtale eller faglig optagelsesprøve. Unge, som ikke er vurderet uddannelsesparate, men som opnår mindst 6,0 i 9. klasses afgangseksamen, kan også optages på en gymnasial uddannelse.

Analyse af det geografiske udbud af htx

Som en del af gymnasieaftalen udarbejder Undervisningsministeriet en analyse af den geografiske fordeling af de gymnasiale udbud med særligt fokus på at afdække områder i landet, hvor der mangler udbud af htx. Analysen kan indgå i regionernes overvejelser om uddannelsesdækning, herunder om fastsættelse af et midlertidigt kapacitetsloft på visse gymnasier.

Betydning for den regionale fordelingsopgave

Undervisningsministeren vil - med inddragelse af forligskredsen - fastlægge nye principper for elevfordeling ved optagelse på de gymnasiale uddannelser.

Ministerens er åben over for at ændre tilgangen til elevfordelingen, kapacitetsfastsættelse og fordelingsudvalgenes kompetencer, som fastsættes i en optagelsesbekendtgørelse. Derimod åbnes der ikke op for lovændringer, som ikke indgår i gymnasieforliget.

Ministeriet er i en afsøgende fase, og åben over for input fra regionerne. Ved ændring af principperne for elevfordelingen vil der – som i dag – være fokus på den enkelte elevs ønsker og kilometerafstand til gymnasiet, men også andre principper kan komme på tale, f.eks. udkantsperspektivet eller en hensigtsmæssig sammensætning af elever. Karakterer indgår ikke i overvejelserne for fordeling af elever.

Regionerne er særligt opmærksomme på, at fordelingssystemet skal være enkelt og gennemsigtigt og baseret på objektive kriterier med henblik på ikke at øge antallet af klager, samt at Danske Regioner arbejder for at styrke den regionale indflydelse i de gymnasiale fordelingsudvalg.

Ministeriet regner med, at en ændret optagelsesbekendtgørelse kan træde i kraft 1. januar 2017 og gælde for fordelingen i 2017.

Sekretariatets bemærkninger

Udvalget for Regional Udvikling og EU påpegede på deres møde den 8. september 2016, at der kan være behov for, at fordelingsudvalgene får redskaber til at løse særlige, geografiske udfordringer, samt at det er et dilemma, at elever med stor afstand til nærmeste gymnasium rammes af de nuværende kriterier, uanset om der tages udgangspunkt i tid eller afstand til gymnasiet.

Bilag

Fordelinger af elever til stx og hf 2016 (1347995).

Fakta om regionernes kompetencer i forhold til fordeling af gymnasieelever (1349305).

4. Status for Personlig Medicin, sagsnr. 13/2307

Maj-Britt Juhl Poulsen

Resumé

Status for personlig medicin omhandler status på udviklingen af et større dansk genomprogram, etiske og juridiske initiativer, samt vækstperspektiver. Den 21. maj 2015 godkendte bestyrelsen en handlingsplan. Bestyrelsen afsatte 1,2 millioner kroner til gennemførelsen af aktiviteter som for eksempel borgerpanel-møder og kortlægning af virksomheds- og forskningsområdet. Derudover blev der i finansloven for 2016 afsat 5 millioner kroner til en foranalyse af de faglige, tekniske, etiske og økonomiske implikationer af et eventuelt større dansk program for personlig medicin.

Indstilling

Det indstilles,
at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Projektet "Personlig Medicin" er af Danske Regioners bestyrelse udvalgt som et indsatsområde 2014-2016. Personlig medicin handler om at bruge genetisk information til at personalisere forebyggelse, diagnostik og behandling. Den 21. maj 2015 afsatte bestyrelsen 1,2 millioner kroner til gennemførelsen af en handlingsplan. På baggrund af det fælles oplæg "Personlig Medicin og Individualiseret behandling" fra regionerne, universiteterne og Danske Patienter blev der afsat 5 millioner kroner i finansloven for 2016 til en foranalyse af de faglige, tekniske, etiske og økonomiske implikationer af et eventuelt større dansk program. I Finanslovsforslaget 2017 indgår også personlig medicin. Regeringen prioriterer 10 millioner kroner i 2017 og i alt 100 millioner kroner fra 2017-2020.

Status på handlingsplan for personlig medicin

Handlingsplanen består af delementerne *Det Danske Genom Program, Vækst i Danmark baseret på genteknologi og Ethiske dilemmaer.*

Det Danske Genom Program

Forarbejdet med en ny strategi for anvendelse af genteknologi i sundhedsvæsenet er i al væsentlighed sket i foranalysen. Her er udarbejdet en referencegrupperapport, samt en international og en national kortlægning. Umiddelbart tegner der sig et billede af, at Danmark vil kunne opnå en førerposition ved en større strategisk satsning.

Biologisk materiale og heraf afledte data står centralt i udviklingen af personlig medicin. Sundhedsdirektørkredsen har derfor etableret Regionernes Bio- og GenomBank (RBGB) i 2015 med tilhørende principper og retningslinjer. RBGB består i dag af Patobanken, Dansk CancerBiobank og Dansk Reuma Biobank. Dansk Klinisk Genetisk Biobank er godkendt som en del af RBGB i 2016.

Der har sluttelig vist sig en god mulighed for at afholde en stor international konference i 2017 i København for at sætte Danmark på landkortet. Der afholdes både en politisk og en videnskabelig del. Under konferencen forventes afholdt en udstilling om gener og personlig medicin, som er åben for borgere og skoleklasser.

Etiske dilemmaer

Danske Regioner har prioriteret emnet højt og bl.a. etableret systematisk samarbejde med Etisk Råd. Vi deltager i det juridiske og etiske udredningsarbejde i regi af Sundheds- og Ældreministeriet. Danmark skal bl.a. beslutte en samtykkemodel i forhold til brug af biologisk materiale. Danske Regioner har sammen med Sundheds- og Ældreministeriet holdt to borgerpanelmøder i København og i Vejle i august 2016. I den forbindelse er der gennemført en større spørgeskemaundersøgelse, som forventes at foreligge ultimo september 2016. Danske Regioner har desuden lagt vægt på kommunikation i form af artikler, fjernsynsindslag, arrangementer på Folkemødet mv. Danske Regioner har sluttelig produceret tre case-videoer og en forløbs-video. Disse er implementeret på de klinisk genetiske klinikker og kan ses på temasiden for personlig medicin: <http://www.regioner.dk/sundhed/tema-personlig-medicin>

Vækst i Danmark baseret på genteknologi

Danske Regioner har fået kortlagt virksomheder og forskningsmiljøer inden for personlig medicin. Kortlægningen viser, at 18 virksomheder har personlig medicin som et centralt forretningsområde, og 81 virksomheder beskæftiger sig med personlig medicin som en del af deres aktiviteter.

Første del af foranalysen i regi af finansloven 2016

I regi af finansloven 2016 er der udarbejdet en international kortlægning, som fokuserer på de tre lande England, Finland og Norge. Herudover omfatter kortlægningen udvalgte cases fra Canada, Island, Kina, USA og Sverige. På baggrund af kortlægningen konkluderes bl.a., at 1) der er behov for samlet strategi og etablering af juridisk grundlag; 2) der er brug for proaktiv information til og inddragelse af borgerne og 3) der mangler solide analyser af de samfundsøko-

nomiske effekter. Sundheds- og Ældreministeriet har rejst spørgsmålet i OECD.

På danske hospitaler og universiteter sekventeres i dag på daglig basis som et led i udredningen af flere genetisk betingede sygdomme. Feltet er under hastig udvikling. Væsentlige resultater fra denne første nationale kortlægning er, at 1) genetiske analyser foretages i en lang række specialer; 2) helgenomanalyser sker i dag kun i forskningen; 3) rapportering af diagnostiske svar foregår på et stort antal forskellige it-systemer; 4) datalagring foregår på såvel hospitaler som universiteter helt overvejende på "egen" eller institutionens server; 5) såvel på hospitaler som universiteter foretages gentest også på raske personer.

I referencegrupperapporten fokuseres på otte strategiske spor. Det er vurderingen, at disse overordnet stemmer overens med indholdet i de strategiske spor som fx Finland, Norge og England arbejder med i forbindelse med en samlet strategisk tilgang til personlig medicin. Sporene omhandler 1) governance; 2) etik, jura og datasikkerhed; 3) formidling til og dialog med offentligheden; 4) bio/genom-banker, genomsekventering og registre/databaser; 5) forskning; 6) datamanagement, analytics og IT; 7) implementering i sundhedsvæsenet og uddannelse; og 8) innovation. Rapporten opstiller scenarier ud fra en "business-case-logik", hvor man tager udgangspunkt i status quo frem til et stort omfattende scenarie. Referencegruppen ønsker et scenarium, der indebærer, at der tilføres betydelige nye midler til personlig medicin området.

Fremtidige arrangementer

- Lægevidenskabelige Selskaber holder i oktober en møderække i København og Aarhus om personlig medicin, med en afsluttende konference på Christiansborg den 29. november 2016.
- Danske Regioner og Lif holder forventeligt i november 2016 et arrangement om lægemiddeludvikling og patientoplevelser i leveringen af personlig medicin.

Sekretariatets bemærkninger

Udvalget for Sundhedsinnovation og Erhvervssamarbejde har fået en orientering om status på et møde den 9. september 2016. Sundhedsudvalget er blevet orienteret om status på et møde den 15. september 2016.

Bilag

Ingen.

5. Værdibaseret styring, sagsnr. 16/101

Pernille Moll

Resumé

Bestyrelsen besluttede den 26. maj 2015 at iværksætte et tværregionalt projekt om værdibaseret styring. I punktet gøres status for projektet og tilgrænsende indsatser, herunder opfølgning på patientoplevelset effekt og budgetmodeller som flytter fokus fra aktivitet til kvalitet.

Indstilling

*Det indstilles,
at orienteringen tages til efterretning.*

Sagsfremstilling

Værdibaseret styring indgår i bestyrelsens strategi- og arbejdsprogram under temaet ”Bedre sundhed i hele Danmark”.

Værdibaseret styring indebærer at følge systematisk op på resultatet for patienten og sammenholde effekten af den samlede indsats med ressourceforbruget. Derved flyttes fokus i styringen fra aktivitet og produktivitet over imod at tilbyde den rigtige indsats, på det rigtige tidspunkt og med udgangspunkt i patienternes ønsker og behov.

Det nationale projekt om Værdibaseret Styring

Bestyrelsen besluttede den 26. maj 2015 at iværksætte et projekt om at monitorere og synliggøre patientnære behandlingsresultater ensartet på tværs af landet, til en start for 5-10 forskellige patientgrupper, samt at regionerne tester mere værdibaserede betalingsmodeller. Der tilstræbes systematisk erfaringsopsamling og fælles vidensdeling. Der blev efterfølgende sikret finansiering af projektet via kvalitetspuljen i økonomiaftalen for 2016.

Status medio 2016 er, at der er en række indsatser i gang både regionalt og tværregionalt for at ændre de styringsmæssige rammer i en mere værdibaseret retning, og for at etablere et grundlag for at overgå til nye opfølgings- og afregningsmodeller. Eksempelvis ved at påbegynde indsamlingen af patientrapporterede oplysninger.

Styregruppen for projektet har udvalgt en række patientgrupper til forsøg med ensartet opfølgning på værdi for patienten i hele landet. Hver region er sat i spidsen for et delprojekt om at udvikle og afprøve nye opfølgingsmodeller. Der er aftalt følgende arbejdsdeling mellem regionerne:

Nordjylland: Hofte- og knæalloplastik
Midtjylland: Apopleksi
Syddanmark: Prostatakræft
Sjælland: Epilepsi
Hovedstaden: Angst og depression

I første omgang skal grupperne afdække hvilke resultater, der har størst betydning for patienterne. Dernæst skal der udbydes en opgave med at udvikle metoder til automatiseret, løbende opfølgning og teste, at de virker i praksis.

Datadrevet ledelse og kvalitetsudvikling

Projektet vil synliggøre hvilke faglige resultater, det er muligt at opnå givet patienternes udgangspunkt, hvad patienterne oplever på godt og ondt, og hvor der er potentialer for mere effektiv arbejdstilrettelæggelse. Dette vil tilføre ny information til ledelsesinformation på sygehusene. På den måde er det forventningen, at nye opfølgingsmodeller via datadrevet ledelse i sig selv vil stimulere til klinisk forbedringsarbejde.

Patientrapporterede oplysninger

På kort sigt kan patientnære resultater delvist udledes af eksisterende data fra patientadministrative systemer og kliniske kvalitetsdatabaser, eksempelvis om infektioner og genindlæggelser. Kernen i værdibaserede opfølgingsmodeller er imidlertid patienternes selvvaluerede sundhed og trivsel – information som kommer fra de såkaldte PROM-data (Patient Reported Outcome). Typisk ved at patienterne spørges både ved behandlingens start og et stykke tid efter, så det er muligt at vurdere, i hvilken udstrækning patienten har fået det bedre.

En vigtig del af strategien er derfor udvikling og udbredelse af PROM til flere patientgrupper i hele landet, så der systematisk kan blive indsamlet data om patientoplevede resultater. Emnet optager blandt andre Danske Patienter og Regionernes Kliniske Kvalitetsprogram RKKP, og de kliniske miljøer arbejder generelt for at udbrede PROM-spørgeskemaer, som blandt andet kan anvendes til kvalitetsudvikling og forskning.

Der er iværksat et regionalt sundheds-IT projekt om at udvikle IT-infrastruktur for indsamling af PROM og i den forbindelse en pilottest inden for tre behandlingsområder: prostatakræft, brystkræft og epilepsi.

Økonomi og afregningsmodeller

I strategien om mere værdibaseret styring indgår også tilpasning af de økonomiske incitament. Ambitionen er, at afregningsmodeller direkte understøtter best practice, og de må som minimum ikke hæmme innovation og udvikling af gode og effektive patientforløb. Der skal eksempelvis være incitament til at prioritere forebyggelse og fjerne aktiviteter, som har begrænset merværdi.

Der arbejdes tværregionalt på at analysere, hvilken betydning økonomiske afregningsmodeller har på gode og effektive patientforløb. Derudover skal KORA kortlægge erfaringerne med alternative regionale afregnings- og styringsmodeller. De regionale forsøg vil blive beskrevet og vurderet med fokus på de elementer, der udgør kernen i værdibaseret styring, eksempelvis systematisk opfølgning på resultat for patienten. KORA ventes også at komme med anbefalinger om eventuelle nye forsøg eller tilpasning af eksisterende forsøg. Rapporten ventes offentliggjort primo december 2016.

Konferencer

Danske Regioner sætter værdibaseret styring på dagsordenen i forbindelse med temadage og konferencer om blandt andet Borgernes Sundhedsvæsen. I november 2016 afholdes eksempelvis et seminar målrettet sygehusledelser.

Derudover planlægger sekretariatet en konference i 2017, som vil give anledning til fornyet debat om at styre efter patientnære mål med udgangspunkt i de konkrete regionale initiativer og foreløbige erfaringer.

Regionale budgetaftaler for 2017

Aktuelt er der tegn på, at værdibaseret styring mere grundlæggende har gjort indtog i det regionale sundhedsvæsen. Således indgår nye styrings- og afregningsmodeller og nedtoning af aktivitetskrav til fordel for kvalitets- og resultatmål i flere af de regionale budgetaftaler for 2017.

Bilag

Ingen.

6. Udredningsretten: ny lovgivning og monitorering, sagsnr. 14/2646

Marie Bussey Rask

Resumé

Den 1. oktober 2016 træder der nye rettigheder i kraft for patienter, der henvises til udredning på et sygehus. I den forbindelse implementeres ny patientinformation, og sygehusene påbegynder en opgørelse af årsager til, at udredningen ikke er afsluttet inden for 30 dage.

Indstilling

Det indstilles,
at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Den 1. oktober 2016 træder en ny lovgivning i kraft, der giver patienter henvist til udredning på sygehuset nye rettigheder.

Ændringerne betyder overordnet set, at:

- patienter får ret til at vælge et privat tilbud til hele eller dele af udredningen, hvis regionen af kapacitetsmæssige årsager ikke kan udrede inden for 30 dage.
- der skelnes ikke længere mellem alvorlige og mindre alvorlige sygdomme, så alle behandlinger skal fremover være igangsat inden for 30 dage. Ellers har patienten ret til at vælge et privat tilbud.
- ministeren får bemyndigelse til at fastsætte krav til patientinformation.

Med de nye patientrettigheder får patienten ret til at bruge et privat tilbud, hvis regionen ikke kan tilbyde udredning inden for 30 dage. De nye rettigheder ændrer dog ikke på, hvornår regionen har levet op til udredningsretten. Det afgørende er stadig, om patienten er blevet udredt inden for 30 dage – eller har fået et tilbud herom – hvis det er fagligt muligt.

Fokus i høringssvaret

Danske Regioner har den 23. august 2016 afgivet høringsvar til Sundheds- og Ældreministeriet til de bekendtgørelser og vejledninger, som fortolker den nye lovgivning. Danske Regioner har med høringsvaret og i sin løbende dialog med ministeriet forsøgt at understøtte, at de relevante bekendtgørelser og vejledninger tilsammen skaber et praksisnært værktøj til at implementere lovgivningen. Danske Regioner har især fokuseret på at sikre:

-
- at vejledningen til loven giver mening for personalet i klinikken
 - at vejledningen til loven bliver så u-bureaukratisk som muligt at føre ud i livet
 - at ministeriets information om patientrettigheder er nem at forstå og gå til som patient.

Danske Regioner har med inputs fra alle fem regioner givet både generelle og tekstnære bemærkninger til vejledning, bekendtgørelser og pjece.

Den endelige bekendtgørelse og vejledning sendes først ud af Sundheds- og Ældreministeriet til regionerne, tæt op til den nye lovgivning træder i kraft, og regionerne har således kort tid til at implementere den endelige bekendtgørelse og vejledning.

Patientinformation om de nye rettigheder

I forbindelse med implementeringen af de nye rettigheder den 1. oktober 2016 har der været et arbejde med Sundheds- og Ældreministeriet, hvor der er blevet set på patientinformationen. Patienterne får oplyst deres rettigheder i de indkaldelsesbreve, de modtager, når de indkaldes til enten udredning, behandling eller diagnostisk undersøgelse – eller hvis en planlagt kirurgisk behandling aflyses.

I Sundheds- og Ældreministeriets udkast til vejledning for loven fremgår det, at informationen om patientrettigheder skal være ensartet i brevene – både inden for den enkelte region og på tværs af regionerne. Danske Regioners bestyrelse tilsluttede sig på deres møde den 16. juni 2016, at der igangsættes en tværregional proces for i indkaldelser at sikre så ensartet patientinformation som muligt om udrednings- og behandlingsretten. Processen er mundet ud i en afrapportering med en række forslag til standardformuleringer målrettet patientens informationsbehov for hver indkaldelsessituation.

Regionsdirektørerne har den 17. august 2016 godkendt, at hver region standardiserer deres tekster om patientrettigheder med udgangspunkt i beskrivelserne i den udarbejdede afrapportering ud fra ”følg eller forklar princippet”. Flere regioner orienterede om, at på grund af it-systemudfordringer og anvendelse af mange forskellige brevskebeloner, vil det ikke være muligt at nå helt i mål til den 1. oktober 2016.

Ny monitorering af udredningsretten

I økonomiaftalen for 2017 er det aftalt, at staten og regionerne skal revidere monitoreringsmodellen for udredningsretten. En af ændringerne af monitoreringen bliver, at regionerne per 1. oktober skal indføre en registrering af årsager til, at patienten ikke er udredt inden for 30 dage. Det vil give et mere retvisende billede af, i hvor høj grad regionerne lever op til udredningsretten, da den nye monitorering også vil dokumentere de gyldige årsager til, at patienter ikke udredes inden for 30 dage.

Monitoreringen vil kunne give svar på, om årsagen, til at patienten ikke blev udredt inden for 30 dage, var:

- faglige årsager
- patientens ønske om at komme på et bestemt sygehus (brug af frit sygehusvalg)
- kapacitetsmæssige årsager.

Disse informationer vil indgå i monitoreringen første gang ved offentliggørelse af tallene fra 4. kvartal 2016, som offentliggøres i marts 2017.

For at sikre ens registrering på tværs af regionerne, og dermed understøtte en ensartet implementering af de nye registreringer, er Sundheds- og Ældreministeriets vejledning væsentlig. Denne er sendt ud til regionerne 16. september 2016, hvilket efterlader meget kort tid til implementering og uddannelse af personalet i de nye registreringer.

Danske Regioner retter henvendelse til sundheds- og ældreministeren for at gøre opmærksom på, at den korte tid til implementering kan have betydning for datakvaliteten og sammenligneligheden på tværs i forhold til data for 4. kvartal 2016, der offentliggøres marts 2017.

Bilag

Ingen.

7. Regionernes arbejde med jordforurening i 2015, sagsnr. 15/2397

Morten Sørensen

Resumé

De fem regioner har udarbejdet en fælles redegørelse: *Regionernes arbejde med jordforurening*, der i tekst og tal beskriver indsatsen på jordforureningsområdet i 2015. I 2015 var den økonomiske ramme for arbejdet 416 millioner kroner, hvilket er 19 millioner kroner mindre end året før.

Indstilling

Det indstilles,
at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Regionerne har ansvaret for indsatsen over for jordforurening. Regionerne skal finde, undersøge og oprense de forurenede grunde. Formålet er dels at sikre menneskers sundhed og det grundvand, der bruges til drikkevand, dels at beskytte vores overfladevand og natur.

Regionernes opgaver med de forurenede grunde kan overordnet opdeles i tre typer:

1. *Den forureningsbekæmpende indsats* – undersøgelse og oprensning af forureninger, der kan true miljø og sundhed.
2. *Den forebyggende indsats* – kortlægning af forurenede og muligt forurenede grunde. Indsatsen medvirker til, at der ikke utilsigtet bliver spredt forurenede jord, og at de forurenede grunde anvendes på en miljø- og sundhedsmæssig forsvarlig måde.
3. *Den borgerrettede indsats* – eksempelvis råd, vejledning og myndighedsbehandling af privatfinansierede indsatser. Regionerne har i 2015 besvaret godt 198.000 henvendelser fra borgere om jordforurening, og har behandlet 3.300 sager fra borgerne.

Regionerne har i dag kendskab til knap 34.000 grunde, som enten er eller kan være forurenede. 19.350 af disse vurderes at udgøre så stor en risiko, at de skal undersøges og eventuelt renses op. Der er særligt fokus på knap 8.300 grunde, fordi de kan true grundvand eller menneskers sundhed.

Kommunikation

Det er tanken, at redegørelsen vil danne grundlag for udvalgte pressehistorier samt rundsendes til interessenter.

Bilag

Redegørelse 2015 - bestyrelsen.pdf (1346494).

8. Generelle orienteringer, sagsnr. 16/69

Maren Munk-Madsen

Resumé

Følgende emner er til orientering:

- Aftale om oprettelse af Integrationsgrunduddannelse (IGU)
- Udpegning af nyt medlem og suppleant til Advokatnævnet
- Ændring af lægemiddeloven og vævsloven

Indstilling

Det indstilles,

at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Aftale om oprettelse af Integrationsgrunduddannelse (IGU), sagsnr. 15/2650

Ved den første runde af trepartsforhandlingerne om integration af flygtninge og familiesammenførte på arbejdsmarkedet blev der indgået aftale om oprettelse af en integrationsgrunduddannelse (IGU).

Arbejdsmarkedets parter har i trepartsaftalen forpligtet sig til at medvirke til at understøtte stor volumen i IGU. Danske Regioner har derfor udsendt en vejledning til ansættelse af IGU-praktikanter til regionerne samt haft drøftelser om IGU med regionernes HR-funktioner, KL og Moderniseringsstyrelsen.

Det forventes, at Beskæftigelsesministeriet vil følge udviklingen i ansættelsen af IGU-praktikanter tæt, og Danske Regioner vil løbende give ministeriet status på regionernes indsatser på området.

Udpegning af nyt medlem og suppleant til Advokatnævnet, sagsnr. 01/3483

Der er foretaget ny udpegning til Advokatnævnet. Regionsrådsmedlem Bo Li-bergren, V, Region Syddanmark er udpeget som medlem, og regionsrådsmedlem Thyge Nielsen, V, Region Syddanmark er udpeget som suppleant. Valget gælder for perioden 1. juli 2016 – 30. juni 2022.

Ændring af lægemiddeloven og vævsloven, sagsnr. 16/1679

Sundheds- og Ældreministeriet har sendt et udkast til ændringerne af to love i høring. Det drejer sig om ændringer af lægemiddeloven og af vævsloven med frist for at indsende et høringssvar den 2. september 2016. Danske Regioner har sendt et administrativt svar indenfor fristen. Men på baggrund af de potentielt

store økonomiske konsekvenser for regionerne, er der taget forbehold for en politisk behandling af sagen. Punktet er blevet behandlet i Sundhedsudvalget den 15. september 2016, der har godkendt høringssvaret.

Konkret har Danske Regioner peget på, at der på baggrund af ændringer i de to love må forventes øgede udgifter til regionerne på grund af mere administration, indkøb af nyt scanningsudstyr, tilpasning af it-systemer og merarbejde for sundhedspersonalet særligt i forbindelse med ændringerne af lægemiddelloven, der vil indføre flere sikkerhedskrav i forhold til at kontrollere ægtheden af lægemidlerne. Danske Regioner har derfor bedt Sundheds- og Ældreministeriet om en nærmere redegørelse i forhold til de økonomiske konsekvenser, som regioner kan blive pålagt.

Det skal nævnes, at industrien skal finansiere udvikling og drift af et datalagringsystem, der skal være med til at kontrollere ægtheden af lægemidlerne, hvilket forventes at være den største udgift. Men regionerne, der vil blive brugere af systemet, skal kunne koble sig på det. Derfor vil ændringerne af denne lov også kræve tilpasningerne i regionernes it-systemer. Amgros indgår i en arbejdsgruppe omkring hele processen.

Det er forslået, at ændringerne i lægemiddelloven træder i kraft fra den 9. februar 2019, mens ændringer i vævsloven træder i kraft 1. juli 2017.

Bilag

Ingen.

9. Næste møde, sagsnr. 16/69

Maren Munk-Madsen

Resumé

Indstilling

Det indstilles,

at næste møde holdes torsdag den 27. oktober 2016 kl. 10.30 – 14.00 i Regionernes Hus.

Sagsfremstilling

Bilag

Ingen.

10. Eventuelt, sagsnr. 16/69

Maren Munk-Madsen

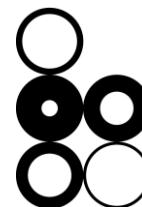
Resumé

Indstilling

Sagsfremstilling

Bilag

Ingen.

Medlemmerne af
Danske Regioners bestyrelse 2014 - 2018
m.fl.

01-09-2016

Sagsnr. 16/68

Maren Munk-Madsen

Tel.: 3529 8165

E-mail:

mma@regioner.dk

Åbent referat fra møde i Danske Regioners bestyrelse torsdag den 25. august 2016 kl. 10.30

Deltagere: Bent Hansen, Jens Stenbæk, Sophie Hæstorp Andersen, Stephanie Lose, Leila Lindén, Poul-Erik Svendsen, Charlotte Fischer, Per Larsen, Lise Müller, Henrik Thorup, Anne V. Kristensen, Jess V. Laursen, Martin Geertsen, Susanne Langer

Afbud: Ulla, Astman, Charlotte Fischer, Lone Langballe, Susanne Lundvald

Regions- Hjalte Aaberg, Jacob Steengaard Madsen, Jane Kraglund,
Direktører: Per Bennetsen, Svend Særkjær

Deltagere fra sekretariatet: Adam Wolf, Signe Friberg Nielsen, Rikke M. Friis, Katrine Tang, Christian Hüttemeier, Trine Friis (referent)

1. Formandens meddelelser, sagsnr. 16/68

Møde med beskæftigelsesministeren

Formanden orienterede om møde med beskæftigelsesminister Jørn Neergaard Larsen den 28. juni 2016 om kvalificeret arbejdskraft.

Møde med sundheds- og ældreministeren

Formanden orienterede om møde med sundheds- og ældreminister Sophie Løhde den 19. august 2016 om kræftplan IV.

Trepartsaftale

Formanden orienterede om, at der er fredag den 19. august 2016 blev indgået en trepartsaftale mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter – herunder Danske Regioner – om sikring af kvalificeret arbejdskraft.

Notat vedrørende trepartsaftalens konsekvenser for regionerne blev omdelt.

Ny institutionstype

Formanden orienterede om status for drøftelserne med staten om etablering af en ny institutionstype.

Politisk møde om Borgernes Sundhedsvæsen

Formanden orienterede om Danske Regioners møde om Borgernes Sundhedsvæsen den 19. august 2016 for alle partnerne bag Borgernes Sundhedsvæsen.

Ny dimensionering for SOSU-assistent-uddannelsen

Formanden orienterede om forhandlingerne vedrørende en ny dimensionering på SOSU-assistent- og SOSU-hjælper-uddannelserne, der er opstartet på ny efter at have været sat i bero i den afsluttende del af trepartsforhandlingerne.

Notat vedrørende dimensioneringen af SOSU-assistentuddannelsen og fordelingen af dimensioneringen mellem regioner og kommuner blev omdelt.

Kræftplan IV

Formanden orienterede om regeringens netop offentliggjorte udspil til Kræftplan IV.

Information om patientrettigheder

Formanden orienterede om status for regionernes implementering af ensartet patientinformation.

2. Godkendelse af åbent referat af møde den 16. juni 2016 i Danske Regioners bestyrelse, sagsnr. 16/68

Bestyrelsen godkendte referatet.

3. Evaluering af Folkemødet 2016 og bevilling til Folkemødet 2017, sagsnr. 15/1363

Bestyrelsen evaluerede dette års folkemøde.

Bestyrelsen bevilgede fra bestyrelsens pulje i 2017 370.000 kroner til aktiviteter på Folkemødet 2017 samt op til 150.000 kroner til sponsorering af Folkemødet 2017.

Resumé

Det 6. folkemøde fandt sted den 16.-19. juni 2016 i Allinge, Bornholm. Danske Regioners telt dannede rammen om et afvekslende program med 21 arrangementer. Både regionspolitikere, ministre, folketingspolitikere, borgere, interesseorganisationer, erhvervslivet, de unge og mange flere fik ordet undervejs i de velbesøgte debatter. For at fastholde regionernes aktive og synlige tilstedeværelse på Folkemødet, foreslås det at fortsætte efter samme grundlæggende format næste år. Samtidig arbejdes der med at udvikle nye typer debatter og aktiviteter i teltet.

4. Regionernes indspil til Energikommisionen, sagsnr. 15/1069

Bestyrelsen godkendte indspillet til Energikommisionen.

Der var i bestyrelsen enighed om, at regionerne som forbrugere også har en interesse i at følge drøftelserne om privatisering af offentlige forsyningsydelser, herunder bl.a. vandforsyning.

Resumé

Med udgangspunkt i regeringsgrundlaget blev Energikommisionen nedsat. Kommissionen skal komme med anbefalinger til, hvordan Danmark kan indfri sine internationale klimaforpligtelser på en omkostningseffektiv og markedsbaseret måde.

Danske Regioner ser det som en anledning til at komme med forslag til, hvordan strategisk energiplanlægning kan være et vigtigt middel til at imødekomme målet om et fremtidigt integreret energisystem. Regionerne kan bidrage hertil.

Det er desuden vigtigt at synliggøre, at regionerne og de regionale vækstfora allerede i dag investerer i energiområdet, herunder i energieffektivisering.

5. EU's regionalpolitik efter 2020, sagsnr. 14/3437

Bestyrelsen godkendte, at Danske Regioner i forhold til EU's regionalpolitik efter 2020 arbejder ud fra nedenstående syv principper:

1. der skal være midler til alle regioner i EU, og at midlerne skal have et tilstrækkeligt niveau - ca. som i dag
2. der skal være tæt sammenhæng mellem EU's vækstpolitik og EU's regionalpolitik
3. midlerne skal prioriteres ud fra regionale strategier og styrkepositioner og fokuseres på resultater for virksomhederne
4. Interreg-samarbejdet skal prioriteres som vigtigt supplement til de regionale programmer
5. det regionale BNP er den bedste indikator til at fordele EU-midler ud fra
6. administrationen af midlerne skal forenkles, både for støttemodtagere og programadministration
7. man skal tage udgangspunkt i de nuværende regler

Resumé

Debatten om EU's regionalpolitik og strukturfondsmidler efter 2020 er begyndt blandt interessenter i Bruxelles. Med henblik på at fastlægge et tidligt og detaljeret mandat forelægges ud fra erfaringerne fra den nuværende strukturfondsperiode syv principper for EU's regionalpolitik efter 2020, herunder bl.a. at sikre midler til alle regioner i EU, fokusere midlerne på en virksomhedsrettet vækstindsats, der tager udgangspunkt i regionale styrker, at prioritere Interreg-samarbejdet, samt at forenkler programmerne for både ansøgere og programadministrationer.

6. Lovforslag om mulighed for kommunal overtagelse af regionale tilbud, sagsnr. 16/1475

Bestyrelsen godkendte det fremsendte høringssvar.

Resumé

Social- og Indenrigsministeriet har den 24. juni 2016 sendt et samlelovforslag i høring vedrørende en lang række love. Lovforslaget indeholder dog også indførelsen af muligheden for, at kommunerne kan overtage regionale tilbud beliggende i andre kommuner, efter aftale med tilbuddets beliggenhedskommune, hvilket er af væsentlig betydning for regionerne og det specialiserede socialområde. Lovforslaget vurderes at have særdeles negative konsekvenser for borgerne såvel som for det specialiserede socialområde. Det er vurderingen, at lovforslaget vil øge risikoen for mindre grad af specialisering og betyde ringere kvalitet i tilbuddene for en udsat gruppe af borgere. Regionerne afgiver et kritisk høringssvar, som klart anbefaler, at lovforslaget ikke fremsættes. Høringsfristen var den 10. august 2016, og derfor er der fremsendt et høringssvar med forbehold for politisk behandling.

7. Høring over forslag om ændring af apotekerloven og lov om lægemidler, sagsnr. 14/224

Bestyrelsen godkendte høringssvaret vedrørende udkast til lov om ændring af apotekerloven og lov om lægemidler.

Resumé

Sundheds- og Ældreministeriet har den 4. juli 2016 fremsendt høring over udkast til lov om ændring af apotekerloven og lov om lægemidler.

Lovforslaget indeholder forslag til en ny model for apotekernes vagttjeneste, som skal træde i stedet for den model, som Danske Regioner afgav høringssvar om den 18. august 2014. Danske Regioner tilslutter sig generelt den nye model i høringssvaret med forbehold for godkendelse af Danske Regioners bestyrelse.

Lovforslaget indeholder desuden forslag om at indføre en selvvalgsordning for håndkøbslægemidler i detailhandler og/eller på apotekerne, som der tages en række forbehold overfor grundet patientsikkerhedsmæssige hensyn.

8. Nye veje på hjerteområdet, sagsnr. 14/2997

Bestyrelsen godkendte forslag til nye tiltag som erstatning for pakkeforløbene og de nuværende opgørelser på hjerteområdet.

Formanden orienterede om, at der er afsat 2 millioner kroner i Regionernes kliniske kvalitetsprogram (RKKP) til udvikling af et nyt hjertereaster, og der kan blive tale om, at regionerne skal finansiere et mindre beløb til drift af registret fra 2018 og frem.

Resumé

Sundhedsstyrelsen udarbejdede i 2008 på baggrund af økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner fire pakkeforløb for patienter med ikke-akutte livstruende hjertesygdomme. Etableringen af pakkeforløb på hjerteområdet har helt overordnet medvirket til at systematisere og ensrette udredningen og behandlingen inden for udpegede sygdomsgrupper på hjerteområdet. Der har imidlertid været en række udfordringer med pakkeforløbene og de kvartalsvise opgørelser heraf, herunder visitation, klinisk relevans og manglende sammenhæng i sektorovergange.

Sundhedsstyrelsen har derfor lagt op til en vurdering af, om pakkeforløbene og monitoreringen heraf fungerer optimalt eller bør erstattes af andre tiltag. Sundhedsstyrelsen forventes at fremlægge en ny model til efteråret 2016. I den forbindelse vil Danske Regioner fremhæve, at tiden er løbet fra pakkeforløbene på hjerteområdet og at der er brug for mere individuelle løsninger for de mange hjertepatienter.

9. Opsporing af arveligt forhøjet kolesterol , sagsnr. 16/1589

Bestyrelsen drøftede opsporing af arveligt forhøjet kolesterol.

Bestyrelsen bad regionssundhedsdirektørerne om at udarbejde et oplæg til bestyrelsen med henblik på en drøftelse på et kommende møde.

Resumé

Der foregår i forskellige sammenhænge en diskussion af om vi i Danmark er dygtige nok til tidlig opsporing og tidlig diagnosticering af patienter med arveligt forhøjet kolesterol – herunder familieudredning.

Efter ønske fra bestyrelsesmedlem Anne V. Kristensen ønskes sagen drøftet i bestyrelsen.

10. Status på indkøbsområdet og regionernes fælles indkøb, sagsnr. 16/1593

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Resumé

Punktet udgør den halvårslige afrapportering på indkøbsområdet. For første gang opgøres status på de 21 mål/KPI (Key Performance Indicator) i regionernes fælles indkøbsstrategi på baggrund af en systematisk KPI indberetning. Det vurderes, at arbejdet med KPI'erne og målopfyldelsen i indkøbsstrategien forløber planmæssigt. Der vil det næste år særligt være opmærksomhed på at få højnet resultaterne ift. compliance, digitalisering og kontraktdekning af tjenesteydelser.

Der er fra 2014 til 2015 opnået besparelser på 270 millioner kroner på indkøb. Det samlede antal fællesindkøb har en værdi af 801 millioner kroner. Der er i 2015 indgået 21 nye fællesudbud og den gennemsnitlige besparelse på fællesudbud er 14 procent.

Der er i første halvdel af 2016 blevet gennemført to eksterne analyser – én om regionernes indkøb og én om offentligt indkøb i Danmark. Analyserne anerkender regionerne for en høj grad af modenhed på indkøbsområdet, men peger på flere forbedringsmuligheder.

I ØA17 blev det aftalt, at regionernes eget mål om at spare 1 milliard kroner på indkøb i ultimo 2019 sammenlignet med ultimo 2014 hæves til 1,5 milliard kroner.

Herudover er det blevet besluttet at fordoble antallet af medarbejdere i RFI-sekretariatet fra to til fire samt at samle sekretariatet i Danske Regioner fra 1. september 2016.

11. Modernisering af organisationen for RKKP, sagsnr. 16/535

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Resumé

Regionernes kliniske kvalitetsudviklingsprogram (RKKP) er en afgørende strategisk komponent i regionernes arbejde med at udvikle og forbedre den kliniske kvalitet i sundhedsvæsenet. RKKP er oprettet med det formål at sikre en fortsat bedre udnyttelse af de landsdækkende kliniske kvalitetsdatabaser såvel klinisk, ledelsesmæssigt som forskningsmæssigt.

En fællesregional evaluering og visionsrapport har anbefalet, at RKKP som organisation styrkes med henblik på at bidrage til regionernes arbejde med data-drevet kvalitetsudvikling. Arbejdet med de kliniske kvalitetsdatabaser spiller ind i centrale politiske dagsordner om sundhedsdataprogrammet: det nationale kvalitetsprogram, anvendelse af PROM, værdibaseret styring og det sammenhængende sundhedsvæsen.

Governancestrukturen moderniseres derfor for RKKP til en tværregional organisation med en bestyrelse forankret i sundhedsdirektørkredsen, og RKKP skal gennem et styrket ledelsesfokus sikre en bedre understøttelse af den data-drevne kliniske kvalitetsudvikling. Organisationsændringen sker samtidig med, at der skal ansættes en ny direktør for RKKP, idet den hidtidige direktør går på pension.

En ambition er, at RKKP skal udvikles til at være en fællesregional kvalitetsorganisation.

12. Status på "Patientansvarlig læge", sagsnr. 15/1758

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Resumé

Regeringen og Danske Regioner blev i økonomiaftalen for 2017 enige om at indføre patientansvarlige læger fra 2017. I den forbindelse blev det også besluttet, at det nationale projekt "behandlingsansvarlig læge" skifter navn til "patientansvarlig læge".

Den patientansvarlige læge er også nævnt i Sundhedsstyrelsens faglige oplæg til Kræftplan 4 og vil derfor sandsynligvis indgå i kræftplanen som et særligt indsatsområde for at sikre sammenhængende patientforløb for kræftpatienter.

Regionerne har på et møde den 22. juni 2016 drøftet midtvejsevaluering af pilotprojekterne. Midtvejsevalueringen viste, at der overordnet set er opbakning til konceptet både i hospitalsledelser og hos personale, men det fremkom også, at der er nogle barrierer i forhold til implementeringen. Det er i den næste fase af projektet afgørende, at disse udfordringer bliver adresseret.

13. Regionale vinkler på planlovsaftale mm, sagsnr. 10/1515

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Resumé

Venstre, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti indgik i juni 2016 aftalen *Danmark i bedre balance – Bedre rammer for kommuner, borgere og virksomheder i hele landet*, som har til hensigt at liberalisere planloven mv. for at give nye udviklingsmuligheder i kystnærhedszonen, i landdistrikterne og i byer i hele landet.

For regionerne er det særligt vigtigt, at de nye udviklingsmuligheder bliver tænkt sammen med den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, herunder turismefremmeindsatsen. Derudover er den kommende luftfartsstrategi, indsatsen for produktionserhvervet og kvalificeret arbejdskraft samt adgang til risikovillig kapital også områder, hvor regionernes indsats spiller en vigtig rolle.

14. Status på aktuelle EU-emner, sagsnr. 16/68

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Resumé

EU lovgivning har stor indflydelse på regionernes opgavevaretagelse. Danske Regioner arbejder med en række EU sager og emner i 2016, der er væsentlige for regionernes opgavevaretagelse.

Der gives en status på relevante områder og sager.

15. Eventuelt, sagsnr. 16/68

Fordelinger af elever til stx og hf 2016

	Ansøgere	1. pr. opfyldt (%)	Fordelinger	Indsigelser	Imødekommet	Klage til regionsrådet	Omgjort
Nordjylland	3.511	3.440 (98)	72	39	9	0	0
Midtjylland	8.953	8.764 (98)	189	65	16	0	0
Syddanmark	8.583	8.246 (96)	337	117	19	10	2
Sjælland	6.109	6.035 (99)	74	58	11	0	0
Hovedstaden	13.115	11.993 (91)	1.122	399	61	15	2
I alt	40.271	38.478 (>95)	1.794	678	116	25	4

21-09-2016

Sag nr. 16/1046

Dokumentnr. 45705/16

Michael Koch-Larsen

Tel. 35 29 81 71

E-mail: mkl@regioner.dk

Fakta om regionernes kompetencer i forhold til fordeling af gymnasieelever

Regionsrådets kompetencer på uddannelses-/gymnasieområdet

Regionsrådet koordinerer den samlede indsats i regionen for at sikre sammenhæng i udbuddet af ungdomsuddannelser og voksenuddannelser, herunder den geografiske placering af uddannelserne og kapaciteten på uddannelserne. Formålet er, at der skal være et tilstrækkeligt og varieret uddannelsesstilbud.

Med henblik på at understøtte regionens vækst- og udviklingsstrategi kan regionsrådet yde formåls- og tidsbestemte udviklingstilskud til bl.a. efteruddannelse, information, udvikling af fag, valgfag og mere specialiserede studieretninger samt tilskud til udvikling af en institution i et landdistrikt eller udkantsområde.

Regionsrådet indstiller endvidere til undervisningsministeren om placering i regionen af nye uddannelsessteder (eller lukning) for stx og hf.

Elevfordeling

Regionsrådet koordinerer fordelingen af elever til det almene gymnasium (stx) og højere forberedelseseksamen (hf).

Regionsrådet nedsætter fordelingsudvalg, der består af gymnasirektorerne og 1-2 repræsentanter for regionsrådet. Der er i alt 16 fordelingsudvalg. 1 i Region Nordjylland, 4 i Region Midtjylland, Region Syddanmark og Region Hovedstaden samt 3 i Region Sjælland.

Fordelingsudvalget fordeler ansøgere, når antallet af ansøgere til stx / hf ved en institution overstiger den fastsatte kapacitet. Regionen sekretariatsbetjener fordelingsudvalgene.

Regionsrådet koordinerer den samlede optagelseskapacitet på gymnasierne i regionen. Et regionsråd kan indstille til undervisningsministeren at fastlægge et midlertidigt kapacitetsloft (antal klasser) for stx / hf på et eller flere gymnasier.

Undervisningsministeren fastsætter regler om fordelingen af elever mellem gymnasierne.

De gældende fordelingskriterier

Eleverne angiver 1.-5. prioritet i forhold til ønsket gymnasium.

Når gymnasiet har plads til at optage alle ansøgere, der har søgt det som 1. prioritet, optages eleven automatisk.

Når gymnasiet ikke har plads til at optage alle ansøgere, afgør fordelingsudvalget, om eleven kan få plads på sin 1. prioritet, 2. - 5. prioritet eller et gymnasium, som eleven ikke selv har valgt.

Ved valget mellem flere ansøgere har fordelingsudvalget til og med 2016 lagt transporttiden med offentlig transport mellem bopæl og skole til grund. Fra optag i 2017 er kriteriet ændret til afstanden via vejnettet mellem ansøgers bopæl og uddannelsesstedet.

Fordelingsudvalget tilsligter, at eleverne har en rimelig transporttid fra deres bopæl. Ved en rimelig transporttid forstås normalt 60 minutter med offentlig transport.

Særlige hensyn – supplerende fordelingskriterier

Profilgymnasier

Undervisningsministeren har godkendt gymnasier med en særlig profil (musik, medier, international). Et profilgymnasium har mulighed for at optage elever på baggrund af særlige kvalifikationer frem for afstand. De pågældende gymnasier kan indstille til fordelingsudvalget, at udvalgte ansøgere optages på baggrund af deres faglige forudsætninger, som er relevante for profilen.

Uddannelsesdækning

Regionsrådene har mulighed for at indstille midlertidige kapacitetslofter for visse gymnasier og dermed bidrage til at sikre et rimeligt udbud af gymnasiale uddannelser i alle dele af landet, herunder i yderområderne. På den

måde vokser populære, centralt placerede gymnasier ikke u hensigtsmæssigt på bekostning af gymnasier i yderområderne.

Side 3

Elevsammensætning

Nogle gymnasier har en elev-sammensætning, der afviger meget fra gennemsnittet i fordelingsområdet, f.eks. Langkær Gymnasium med over 75 procent elever med ikke-vestlig baggrund. En mulighed er at fastsætte et supplerende fordelingskriterium, som kun gælder for et fordelingsområde eller en region, evt. fastsat af regionsrådet.

Regionernes arbejde med jordforurening i 2015

Indhold

- 3** Forord
- 4** Overblik og indsats
- 7** Indsatsen for at sikre grundvandet
- 10** Indsatsen for at sikre menneskers sundhed
- 13** Indsatsen for at sikre overfladevand og natur
- 14** Vækst og udvikling
- 16** Innovation og effektivisering
- 18** Økonomi
- 20** Nøgletal for 2015

Regionernes arbejde med jordforurening 2015
Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer
Danske Regioner
Tegninger: Frits Ahlefedt
Tryk: Danske Regioner

Juni 2016

ISBN tryk 978-87-7723-907-6
ISBN elektronisk 978-87-7723-908-3

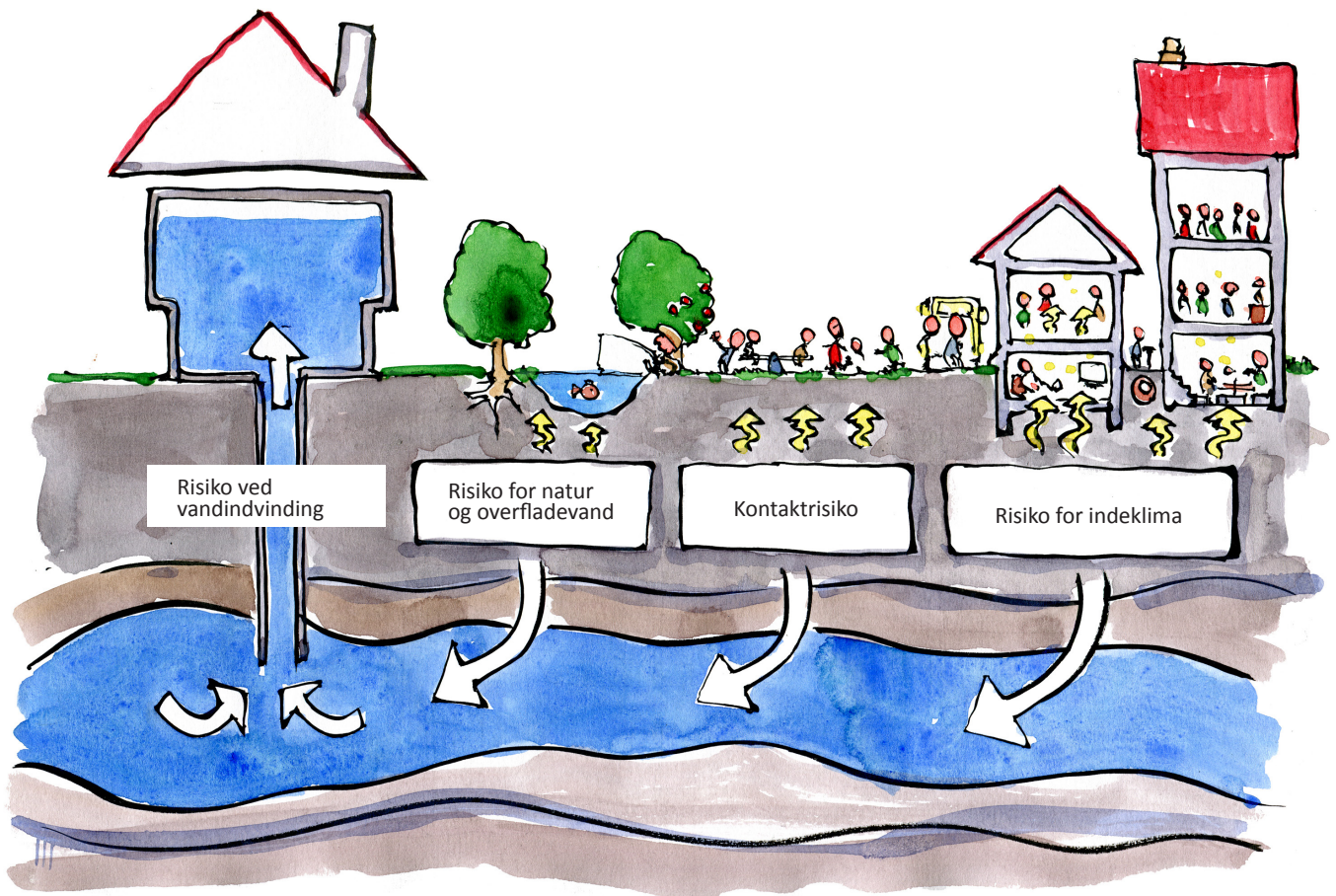
Forord

Danmarks fem regioner har ansvaret for indsatsen over for jordforurening. Regionerne skal finde, undersøge og oprense de forurenede grunde. Formålet er at sikre menneskers sundhed og det grundvand, vi bruger til drikkevand, samt at beskytte vores overfladevand og natur.

Arbejdsgangene på jordforureningsområdet minder om den måde, regionerne arbejder på i sundhedsvæsenet. De færreste forventer at komme direkte på operationsbordet, inden der er foretaget en grundig undersøgelse, og den korrekte diagnose er stillet. Tilsvarende er undersøgelser og en grundig risikovurdering af en jordforurening en væsentlig forudsætning for en succesfuld oprensning eller en beslutning om, at en oprensning ikke er nødvendig.

Regionernes arbejde med at rense op efter jordforurening bidrager også til vækst og udvikling, bl.a. gennem innovation af nye metoder og eksport af viden og erfaring, der er opsamlet over de seneste 30 år.

I denne redegørelse er de fem regioner gået sammen om at beskrive den regionale indsats i arbejdet med jordforurening. I 2015 var den samlede økonomiske ramme for arbejdet 416 mio. kr.

Overblik og indsats

Regionerne har i dag kendskab til 34.000 grunde, som er eller kan være forurenet. På cirka halvdelen af grundene er forureningsrisikoen så stor, at de skal undersøges og eventuelt renses op.

Kortlægning af de forurenede grunde er fundamentet i regionernes arbejde med jordforurening. Den sikrer, at regionerne har overblik over truslerne fra de forskellige jordforureninger, så indsatsen med undersøgelser og oprensninger kan prioriteres bedst muligt, og samfundet får "mest miljø for pengene".

Derudover bruges kortlægningen til at forebygge, at nye forureninger opstår, idet den gør det muligt at tage højde for forurening ved byggeri, ændret brug af grunden og ved jordflytning. Derfor skal regionerne kortlægge alle jordforureninger, uanset om de er en del af regionernes indsats eller ej.

Der er tre typer af forureninger, som regionerne skal kortlægge, undersøge og nedbringe risikoen fra.

Det er jordforureninger, som:

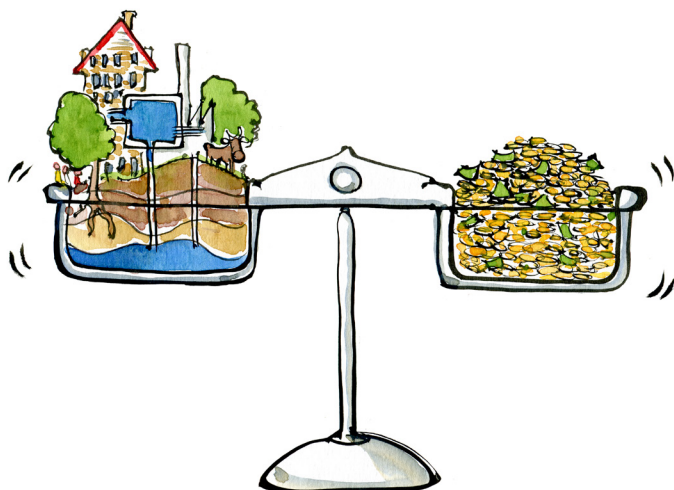
- truer grundvandet i et område med særlige drikkevandsinteresser eller i et indvindingsopland til et vandværk.
- kan udgøre en risiko for menneskers sundhed, enten fordi forureningen påvirker indeklimaet i f.eks. en bolig, eller fordi den udgør en risiko ved direkte kontakt med forureningen.
- kan udgøre en risiko for søer, vandløb, hav og naturbeskyttelsesområder.

Faserne i regionernes indsats

- Først indsamles **historiske oplysninger** om aktiviteter, som kan være årsag til jordforurening. Ved mistanke om forurening bliver grunden kortlagt på vidensniveau 1.
- Viser en **indledende undersøgelse**, at der er forurennet, bliver grunden kortlagt på vidensniveau 2.
- Den næste fase kan være en **videregående undersøgelse**, hvor omfanget af og risikoen fra forureningen undersøges nærmere.
- Dernæst kan det være nødvendigt at foretage en **oprensning**.
- Oprensningen kan indebære, at der installeres et teknisk anlæg, der skal sikre grundvand eller indeklima. Denne **drift af teknisk anlæg** er en del af oprensningen og skal ofte være i gang i mange år.

Indsatsen sker i flere faser, og risikoen vurderes i hver fase. Hvis en jordforurening ikke udgør en risiko, udfører regionen ikkenærmere undersøgelser, og indsatsen afsluttes. Kortlægningen opretholdes dog for at forebygge nye forureninger i at opstå, f.eks. hvis den forurenede jord flyttes væk fra grunden, eller der skal bygges på en forurennet grund. For hver fase en forurennet grund gennemgår, bliver indsatsen større, mere kompleks og dyrere. Samlet har regionerne afsluttet indsatsen på 47% af de kortlagte grunde. Her udgør forureningen ikke en risiko for grundvandet, menneskers sundhed eller overfladevand og natur.

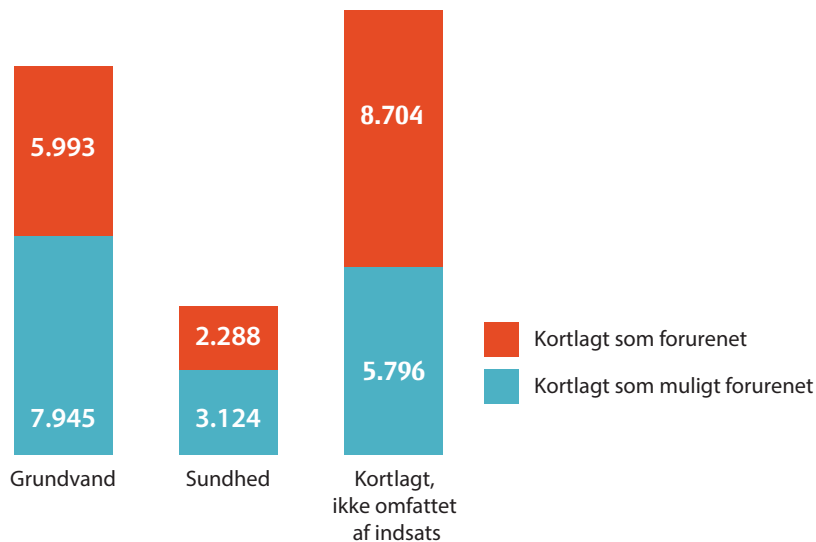
I 2015 har regionerne "frikendt" godt 2.000 grunde for forurening. 1.500 grunde fordi de historiske oplysninger viste, at der ikke har været forurenende aktiviteter, mens 500 grunde er udgået af kortlægningen efter undersøgelser eller oprensning. Samtidig er der kortlagt 855 flere grunde end i 2014.

Kortlagte grunde fordelt efter indsats

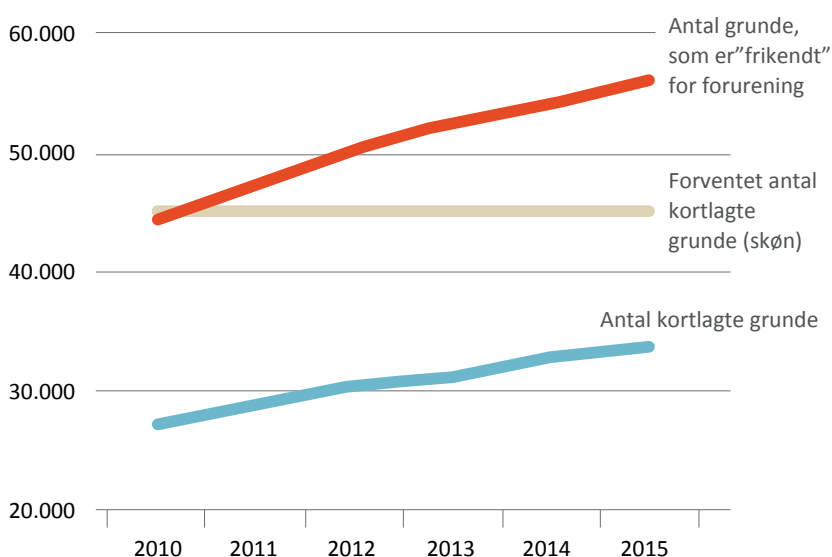
19.350 kortlagte grunde afventer en indsats. Heraf 70% i forhold til grundvandet - og i nogle tilfælde samtidig også i forhold til sundheden - og 30% alene i forhold til sundheden.

Det kan være vanskeligt at prioritere mellem grundvandet og indeklimaet i boliger, for i princippet vægter regionerne at beskytte det fælles grundvand og de individuelle sundhedsmæssige behov lige højt.

Kortlagte grunde

Figuren viser antallet af kortlagte grunde, der afventer en indsats i forhold til grundvand og sundhed og kortlagte grunde, der ikke er omfattet af en videre indsats.

Antal kortlagte og "frikendte" grunde 2010-2015

Figuren viser udviklingen i antal kortlagte og "frikendte" grunde sammenholdt med det forventede antal kortlagte grunde, når regionernes indsats over for jordforurening er afsluttet (skøn).

Udviklingen i antal kortlagte og "frikendte" grunde 2010-2015

Når regionerne på et tidspunkt kan sætte punktum for indsatsen med at kortlægge, undersøge og rense op på jordforureninger i Danmark, skønnes det, at i alt 45.000 grunde vil være kortlagt: 32.000 som forurenede og 13.000 som muligt forurenede.

Råd, vejledning og privatfinansierede indsatser

Regionerne arbejder også med borger- og erhvervsrettede indsatser og bidrager dermed til vækst og udvikling. Disse indsatser omfatter råd, vejledning og myndighedsbehandling af private projekter på forurenede grunde. Eksempelvis kan en boligejer få fremrykket en indsats ved at anmode regionen om en boligundersøgelse eller om en videregående indsats efter den særlige værditabsordning. Ved nybyggeri, ændret brug af grunden eller jordflytning er det grundejere og private bygherrer, der betaler for indsatsen, og regionerne og kommunerne der står for myndighedsbehandlingen. Regionerne yder også rådgivning og vejledning i forbindelse med ejendomshandler, enten hvis man som borger er ejer af eller overvejer at købe en forurenede grund.

Regionerne har i 2015 gennemført:

- 2.855 historiske redegørelser
- 1.457 indledende undersøgelser
- 276 videregående undersøgelser
- 120 oprensninger
- 531 tekniske oprensingsanlæg og overvågninger

Indsatsen for at sikre grundvandet

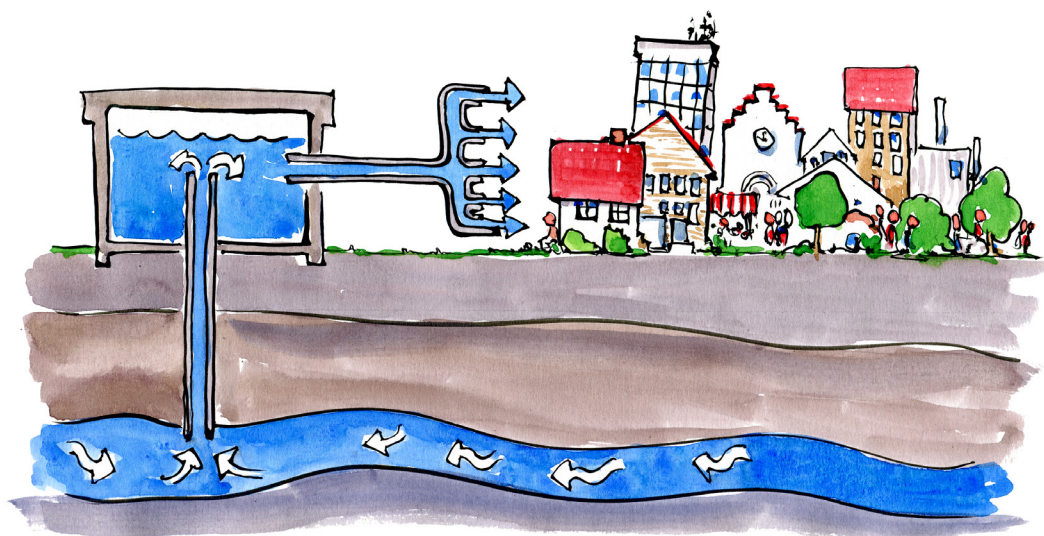
Regionerne prioriterer at beskytte grundvandet meget højt, så alle, også i fremtiden, kan have vand i hanerne, der kommer fra rent grundvand.

Regionerne vurderer, at knap 14.000 forurenede grunde kan true grundvandet, og at ca. 2.600 af dem skal renses op. Resten vil kunne håndteres på en anden måde end oprensning, f.eks. ved overvågning. Regionerne anslog i 2012, at de samlede udgifter til de grundvandsrelaterede opgaver ville beløbe sig til ca. 10 mia. kroner, hvis alle forureningerne skal håndteres.

I Danmark er der stor forskel på, hvor godt grundvandet er beskyttet mod forurening. I visse dele af landet er der meget grundvand, andre steder er der knaphed. Nogle regioner er således nødt til at anvende mange midler til at beskytte grundvandet ved eksisterende vandindvindinger, mens andre regioner kan fokusere mere på at sikre fremtidige grundvandsressourcer.

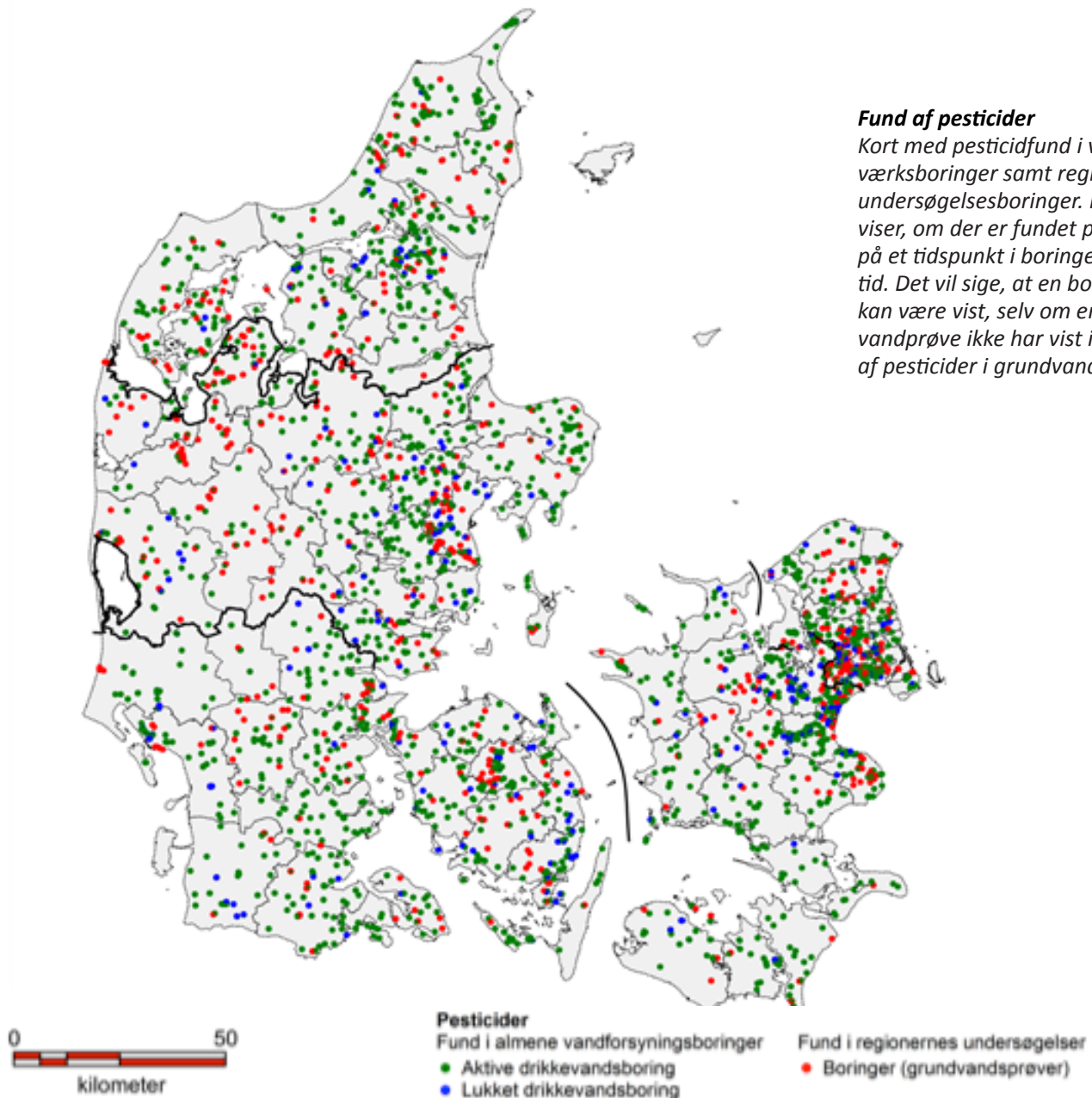
Grundvandsbeskyttelsen sker i et samarbejde mellem staten, kommunerne, vandforsyningerne og regionerne. Desuden har regionerne indgået en paraplyaftale med Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA). Aftalen skal danne grundlag for en åben dialog, hvor parterne kan formulere nye fælles projektforslag og samarbejdsformer, der kan medvirke til at løse udfordringerne med pesticider, klorerede stoffer m.fl. i grundvandet. Hovedformålet med aftalen er at sikre en helhed i arbejdet med grundvandsbeskyttelsen og skabe synergi på vandområdet.

Drikkevandet i Danmark er baseret på rent grundvand. Vandværkerne pumper grundvandet op fra undergrunden og ind på vandværket, hvor det blandes med ilt, inden det sendes ud til forbrugerne som drikkevand.

Fund af pesticider

Kort med pesticidfund i vandværksboringer samt regionernes undersøgelsesboringer. Kortet viser, om der er fundet pesticider på et tidspunkt i boringens levetid. Det vil sige, at en boring godt kan være vist, selv om en senere vandprøve ikke har vist indhold af pesticider i grundvandet.

Pesticider i grundvandet

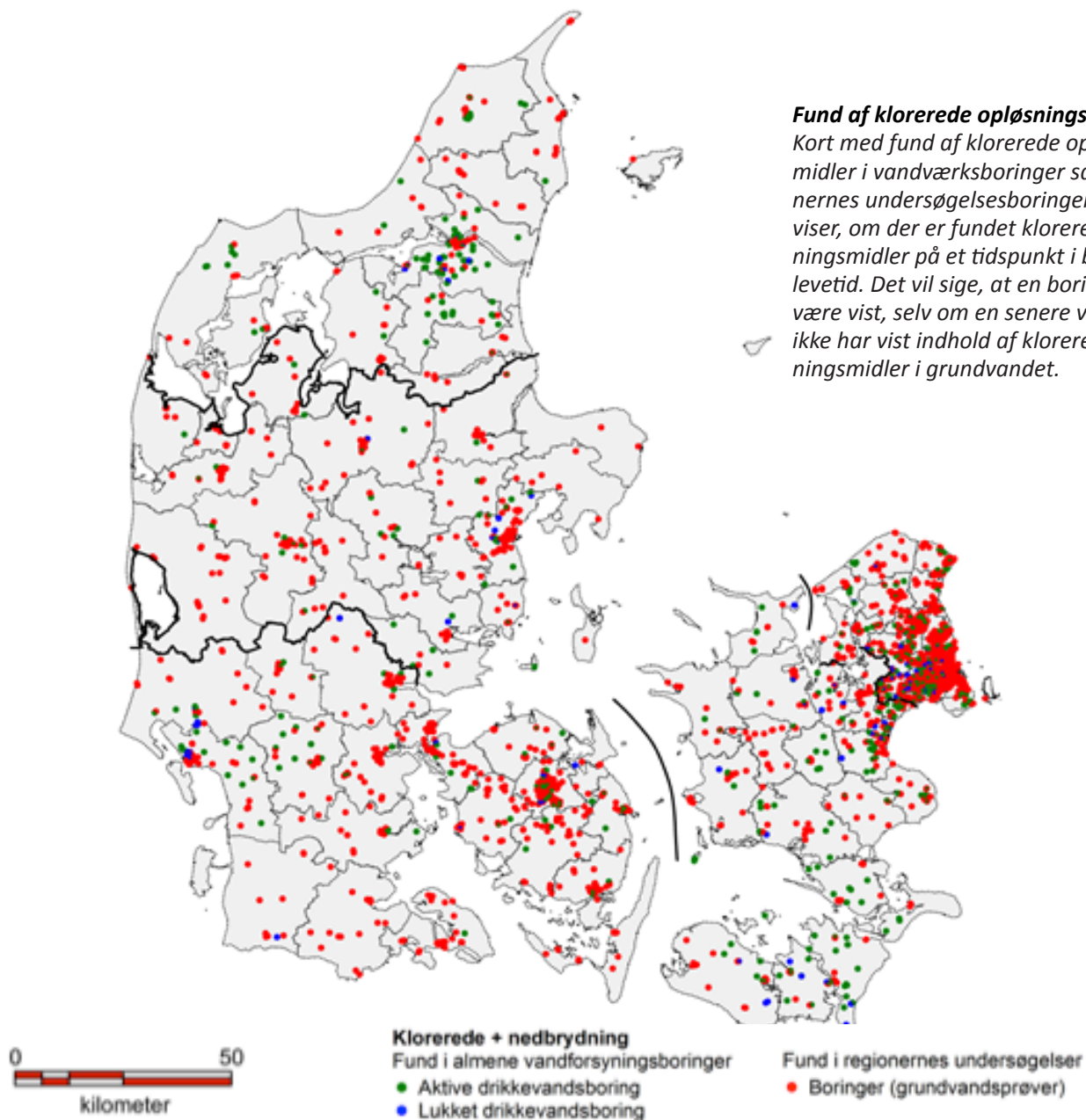
Mere end hver tredje lukning af en vandværksboring skyldes en menneskeskabt forurening, oftest med pesticider (kilde: "Status for drikkevandsboringer pr. 31/12 2013", Naturstyrelsen). Pesticider har været anvendt til at bekæmpe ukrudt, svampe og insekter i ca. 50 år, og specielt i de første år var man ikke opmærksom på, at stofferne kunne forurene grundvandet. Det betyder, at der er gravet pesticidrester ned mange steder i det åbne land. Dertil kommer spild og udvaskning fra f.eks. sprøjtepladser på gartnerier, landbrugsejendomme og maskinstationer. Det er regionernes ansvar at undersøge og afværge forureninger fra en række af disse tidligere pesticidpunktkilder, hvis de udgør en risiko for grundvandet.

Det antages, at ca. 20% af pesticidforureningerne i indvindingsboringerne kommer fra punktkilder, mens 80% primært er fra spredning af pesticider i forbindelse med landbrug, skovbrug og gartnerier mv. (kilde: "Analyse af vandkemi og pesticider", Region Midtjylland 2015). På

kortet ses fund af pesticider i vandværksboringer samt i boringer udført af regionerne ved undersøgelser på pesticidpunktkilder.

Pesticidpunktkilder er svære at håndtere, fordi der sjældent findes oplysninger om dem eller deres placering. Undersøgelser og oprensninger er komplicerede, dyre og tidkrævende, fordi stofferne er svært nedbrydelige i grundvandet og derfor transporteres over store afstande og fortyndes meget undervejs.

På landsplan anslås det, at der findes 50.000–100.000 gamle punktkilder med pesticidforurening, hvoraf kun de færreste er blevet fundet og undersøgt. Regionerne har i de seneste år haft fokus på pesticidforurening af grundvandet og har bl.a. taget initiativ til flere udviklingsprojekter. Det vil også fremover være en opgave, der prioriteres højt, og som kræver mange ressourcer.

Klorerede opløsningsmidler i grundvandet

Spild på virksomheder og deponering af klorerede opløsningsmidler har medført nogle af de værste grundvandsforureninger i Danmark. Stofferne er desuden blandt de hyppigst fundne forureninger i grundvandet omkring punktkilder. Klorerede opløsningsmidler har været anvendt til affedtning i mange dele af industrien og til tøjrensning.

Som det fremgår af kortet, er fund af klorerede opløsningsmidler i grundvandet koncentreret omkring byerne i modsætning til pesticider, der er fundet både i byer og i landområder. Det hænger sammen med stoffernes industrielle anvendelse, og det gælder både for fund i vandværksboringer samt i boringer udført ved regionernes undersøgelser af gamle punktkilder.

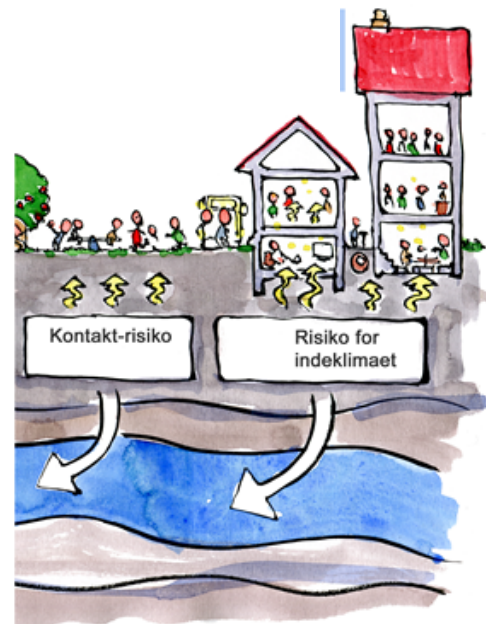
Stofferne spredes let i jorden og i grundvandet, og det er dyrt og teknisk krævende at fjerne dem. I nogle tilfælde er det umuligt, men regionernes indsats medvirker til at begrænse skaderne.

Regionerne har i 2015 gennemført:

- 1.000 indledende undersøgelser af forureninger, som kan true grundvandet. En del af forureningerne kan også udgøre en risiko for menneskers sundhed.
- 244 oprensninger, inkl. videregående undersøgelser af forurening.
- 157 tekniske anlæg, der renser forurennet jord og grundvand og overvågning af, hvordan 200 grundvandsstruende forureninger udvikler sig.

Indsatsen for at sikre menneskers sundhed

Regionerne sikrer boliggrunde, børneinstitutioner og offentlige legepladser mod skadevirkninger fra forurening.

Indsatsen for at sikre menneskers sundhed mod jordforurening sker for at beskytte indeklimaet i boliger og børneinstitutioner og for at forhindre kontakt med forurenede jord. Det er generelt vanskeligt at beskytte indeklimaet mod forurening, fordi det ofte kræver komplicerede tekniske tiltag, der skal holdes i gang i mange år. Forurening, som kun er et problem ved kontakt med jorden, kan i mange tilfælde håndteres ved at følge nogle få simple råd, indtil regionen renser forureningen op.

Indsats på legepladser

I 2014-2015 har regionerne gennemført en indsats mod eventuel forurening på offentlige legepladser:

- 195 historiske redegørelser
- 37 indledende undersøgelser
- 2 videregående undersøgelser
- 8 oprensninger

Den særlige indsats skyldes, at børn er mere udsatte og mere følsomme over for forurenede jord end voksne. Derfor har regionerne også tidligere gennemført en systematisk indsats på børnehaver m.v. Kun på 4% af de legepladser, som regionerne har gennemgået, blev der fundet forurening, som krævede en oprensning. Ofte er der dog kun tale om mindre områder, som er forurenede, og de har i de fleste tilfælde kunnet uskadeliggøres ved at udskifte den øverste halv meter af jorden. Regionerne fandt ikke alvorlige forureninger i forbindelse med indsatsen.

Undersøgelser og indsats på boliggrunde

I 2015 har 457 familier fået afklaret forureningssituationen på deres boliggrund. 366 af dem har selv bedt om en afklaring inden for et år, hvilket de som ejere af en kortlagt grund har ret til, mens 91 grunde blev undersøgt på foranledning af regionen eller kommunen.

Regionernes indsats over for forurening på boliggrunde omfatter også videregående undersøgelser af forurening, risikovurdering og eventuel oprensning af forurening, som kan udgøre en risiko for menneskers sundhed. Der er primært lavet oprensninger på forurenede grunde, hvor der har været klorerede opløsningsmidler, olie, tungmetaller og tjærestoffer. På boliggrunde med forurening, der kan dampe ind i boligen og dermed forurene indeklimaet, har regionerne opstillet tekniske anlæg, der sikrer indeklimaet mod forureningen.

Samlet har regionerne vurderet og undersøgt et meget stort antal boliggrunde, og mere end 34.000 af dem er blevet frikendt for forurening.

Den sundhedsmæssige betydning af forurening på boliggrunde

Regionerne kan hjælpe med at kategorisere en forurening, hvilket skal gøre det lettere for boligejere at forstå, hvordan de skal forholde sig til forureningen på deres grund. Denne inddeling kaldes nuancering og er en slags "forureningens tilstandsrapport". Den gør det også lettere at forklare betydningen af en forurening i forbindelse med en ejendoms-handel eller en låneomlægning.

Siden 2007, hvor ordningen blev etableret, har regionerne nuanceret betydningen af jordforurening på 4.453 boliggrunde. Knap 3.000 familier har fået brev fra deres region om, at forureningen er kategoriseret som F0 eller F1 og dermed ikke har nogen sundhedsmæssig betydning for brugen af deres hus og have.

Som det fremgår af figuren nederst til højre, udgør forureningen på to ud af tre grunde (blå og beige) ingen sundhedsmæssig risiko. Her er regionernes indsats i forhold til boligen afsluttet.

På den sidste tredjedel af grundene kan der være en risiko, og de er fortsat omfattet af regionernes indsats. Her skal forureningen afklares nærmere og eventuelt renses op. For grundejere med en F2-nuanceret boliggrund kan der være hjælp at hente i værditabsordningen.

Nuancering – forureningens tilstandsrapport

Nuanceringssystemet er bygget op efter de samme principper som tilstandsrapporten på en ejendom, og det inddeler forureningen i tre kategorier F0, F1 og F2:

F0: Forureningen udgør ingen risiko for brug af hus og have.

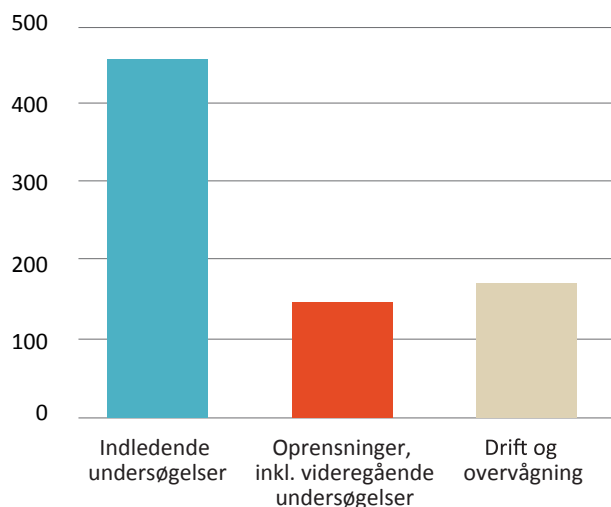
F1: Forureningen udgør ingen risiko for brug af hus og have, hvis simple råd følges.

F2: Forureningen udgør eller kan udgøre en risiko for brug af hus og have.

En F0- eller F1-nuancering kan give boligejeren bedre adgang til belåning af ejendommen

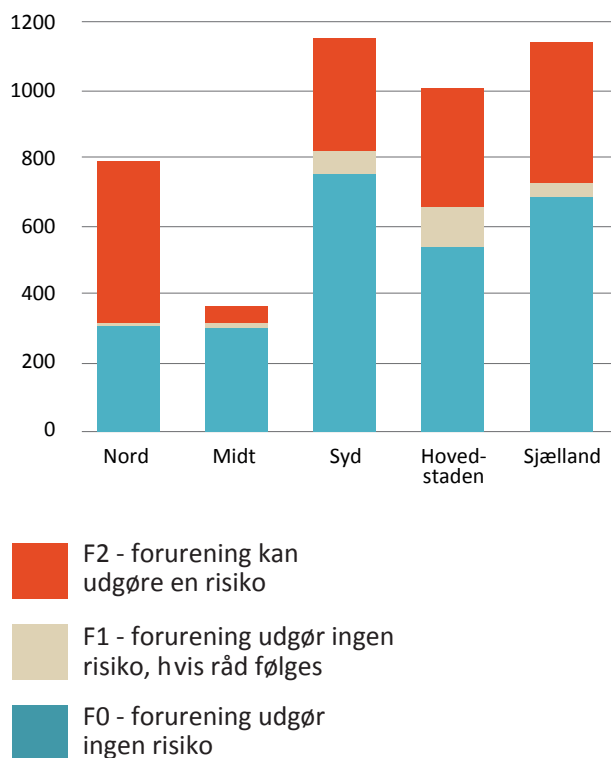
Indsats i forhold til sundhed

Figuren viser antallet af kortlagte grunde, hvor regionerne i 2015 har gennemført en sundhedsrettet indsats, fordelt på faserne i indsatsen.

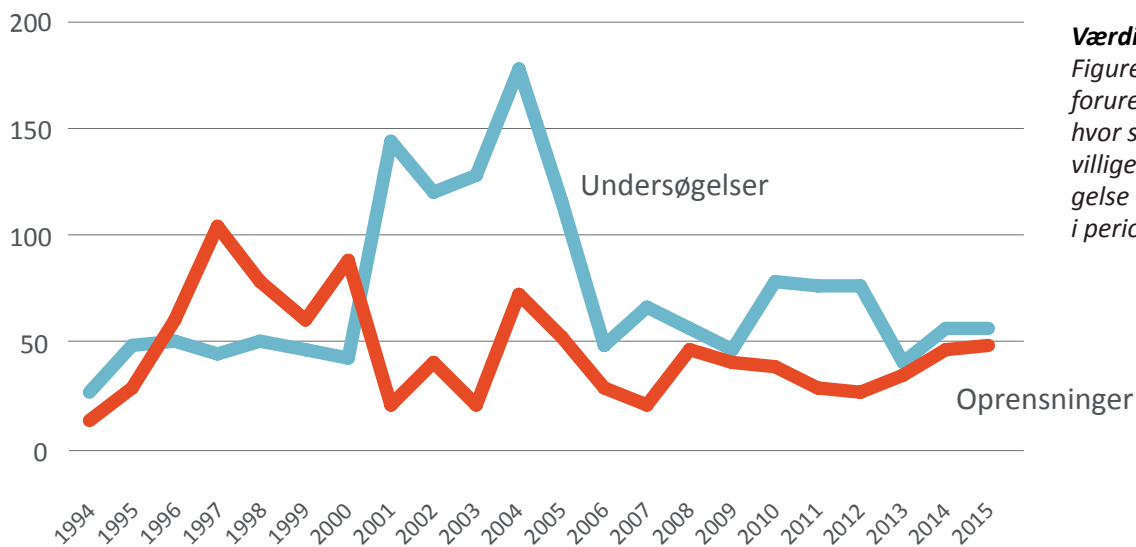

Nuancering af forureningens sundhedsmæssige betydning

Figuren viser fordelingen af kategorierne på boliggrunde, hvor den sundhedsmæssige betydning af forureningen er nuanceret.

- F2 - forurening kan udgøre en risiko
- F1 - forurening udgør ingen risiko, hvis råd følges
- F0 - forurening udgør ingen risiko

Værditabsordningen

Figuren viser antallet af forurenede boliggrunde, hvor staten årligt har bevilliget midler til undersøgelse og/eller oprensning i perioden 1994–2015.

Værditabsordningen

Værditabsordningen har eksisteret i 23 år, og den giver boligejere endnu en mulighed for at få fjernet den forurening, der udgør en risiko for deres hus og have.

Indsatsen efter værditabsordningen adskiller sig fra regionernes øvrige indsats, ved at den sker i den rækkefølge, som de forurenede boliggrunde bliver tilmeldt ordningen.

Regionerne har i 2015 gennemført 76 videregående undersøgelser og 89 oprensninger på boliggrunde under værditabsordningen.

Værditabsordningen

Siden værditabsordningens start i 1993 og frem til udgangen af 2015 har regionerne gennemført videregående undersøgelser på 1.607 boliggrunde, og 1.013 af dem er blevet rensset op.

Regionerne gør en stor indsats for at orientere boligejere og ejendomsmæglere om ordningen. Regionerne gennemfører undersøgelser og oprensninger i takt med, at Statens Administration bevilger penge til de 303 boligejendomme, der i april 2016 stod på værditabsordningens venteliste.

Regionerne har i 2015:

- Nuanceret forureningens sundhedsmæssige betydning på 257 boliggrunde.
- Gennemført 457 indledende undersøgelser, heraf 366 boliggrunde på anmodning af grundejer.
- Behandlet 165 sager efter værditabsordningen.
- Undersøgt, risikovurderet og oprenset 147 forureninger, som kan udgøre en risiko for menneskers sundhed.
- Overvåget 46 forureninger og drevet 124 tekniske anlæg, der sikrer indeklimaet mod forurening.

Indsatsen for at sikre overfladevand og natur

Regionerne skal vurdere, om 3.200 forurenede grunde udgør en risiko over for kyster, fjorde, vandløb, søer og natur.

Flere regioner har gennem en årrække udført en indsats over for forureninger, der kan true overfladevand, dvs. kyster, fjorde, vandløb og søer og natur. Indsatsen har været begrundet i store almene miljøhensyn.

Overfladevand og natur blev i 2014 et nyt indsatsområde for regionerne. Regionerne og Miljøstyrelsen har aftalt, at alle kortlagte grunde med udgangen af 2018 skal være gennemgået i forhold til risiko over for overfladevand og natur. Miljøstyrelsen har udarbejdet et screeningsværktøj, som regionerne skal anvende til opgaven. Screeningsværktøjet er under fortsat udvikling og tilpasning.

Regionernes indsats er rettet mod overfladevand og internationale naturbeskyttelsesområder. I hele Danmark er der ca. 19.000 km vandløb og ca. 700 søer, der kræver særlig beskyttelse. Dertil kommer godt 7.300 km kyststrækning og 252 internationale naturbeskyttelsesområder.

Opgaven frem til 2019 kan inddeles således:

- Regionerne skal foretage kildeopsporing, risikovurdering og eventuelt udføre en akut indsats i forhold til jordforureninger, der truer overfladevand, samt foretage en prisberegning af indsatsen.

- Regionerne gennemfører en indledende screening af alle kortlagte grunde. Dette har resulteret i en liste med godt 3.200 forurenede grunde, der potentielt kan true overfladevandet.
- Regionerne foretager en bearbejdet screening af lokaliteterne på listen, hvor der inddrages flere oplysninger om forureningerne, og det overfladevand eller den natur de muligvis truer.

På baggrund af gennemførte screeninger udarbejdes et skøn over udgifterne til undersøgelser og oprensninger i perioden 2021-2027 på de forurenede grunde, der udgør en risiko over for overfladevand og natur.

Regionerne har i 2015:

- Gennemført bearbejdet screening af godt 500 grunde.

Vækst og udvikling

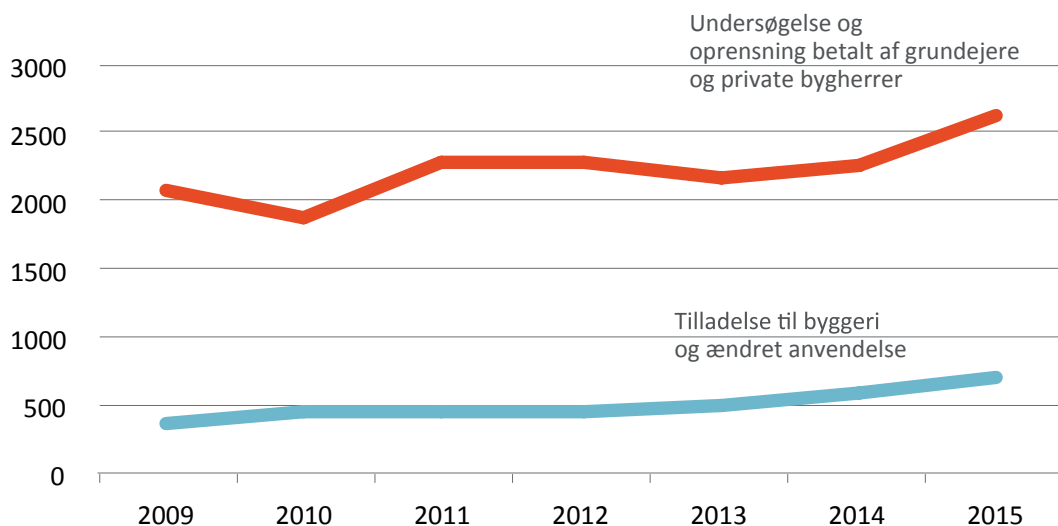
Regionerne har i 2015 behandlet flere end 200.000 henvendelser fra borgerne, primært med spørgsmål om forurening, kortlægning, privatfinansierede undersøgelser, oprensning og byggeri på forurenede grunde.

Byggeri på forurenede grunde

I 2015 var regionerne sammen med kommunerne involveret i knap 700 tilladelser til bygge- og anlægsprojekter på forurenede grunde. Det er en stigning på 15% i forhold til 2014, og den følger dermed den tendens, der har været de seneste år, om et øget antal tilladelser til byggeri på forurenede grunde. Tilladelse gives både for at sikre miljø og sundhed i de private projekter og for at sikre, at regionernes eventuelle senere indsats ikke fordyres væsentligt som følge af byggeriet.

Figuren herunder viser det antal tilladelser og sager, regionerne hvert år siden 2009 har behandlet i forbindelse med, at grundejere og private bygherrer selv har betalt for at undersøge og rense op. Undersøgelserne sker typisk i forbindelse med ejendomshandler og bygge- og anlægsprojekter. I 2015 var regionerne involveret i mere end 2.632 privatfinansierede undersøgelser og oprensninger, hvilket er en stigning på 14% i forhold til 2014. Antallet af privatfinansierede undersøgelser og oprensninger har været stigende siden 2013.

Privatfinansierede projekter

Antal tilladelser til byggeri og antal undersøgelser og oprensninger betalt af grundejere og private bygherrer.

Byudvikling og vækst

Regionernes kortlægning af forurening er et vigtigt input til kommunernes planer om byudvikling. Regionerne kan bidrage med forureningsoverblik og nytænkning og er samtidig med til at sikre, at vandværkerne kan tage højde for kendte forureninger, når der skal etableres nye vandboringer.

Regionernes indsats og samarbejde med forskellige partnere på jordforureningsområdet er således med til at understøtte målene i de regionale vækst- og udviklingsstrategier, kaldet ReVUS. ReVUS beskriver den ønskede udvikling i den enkelte region inden for bl.a. erhvervsudvikling, beskæftigelse, miljø, grøn vækst og klima.

Køb og salg af forurenede grunde

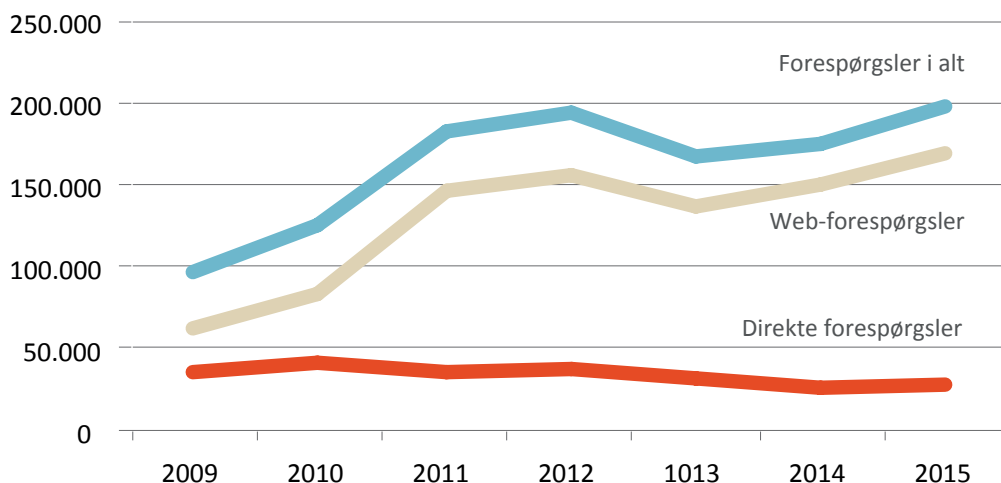
Det øgede fokus på jordforurening afspejler sig i det antal af henvendelser om jordforurening, som regionerne hvert år svarer på. Således er antallet af henvendelser steget fra 96.500 i 2009 til 198.200 i 2015. Det svarer til næsten 800 henvendelser om dagen.

Tal fra Danmarks Statistik viser, at der i 2015 har været 108.129 ejendomshandler i Danmark. Sammenholdt med antallet af besvarede ejendomsforespørgsler har regionerne således været inde over alle de ejendomshandler, der foretages i Danmark, i forhold til eventuel jordforurening. 86% af alle ejendomsforespørgsler i 2015 er besvaret elektronisk via regionernes hjemmesider.

At der er flere henvendelser om forurening, end der er handler, skyldes flere ting. Først og fremmest, at regionerne i dag stiller oplysninger om forurenede grunde til rådighed for offentligheden på deres hjemmesider. Det betyder, at borgere og ejendomsmæglere på alle tider af døgnet hurtigt og nemt kan få svar på, hvor jorden er forurenet - ikke blot i forbindelse med salg, men også som tjek af egen grund. Det har i sig selv skabt flere henvendelser. Derudover kan der også trækkes jordforureningsoplysninger i forbindelse med f.eks. nybyggeri og byudvikling. Digitale løsninger gør det dermed nemmere for borgerne at hente relevante informationer om jordforurening og nemmere for regionerne at betjene borgerne.

Regionerne har i 2015 behandlet:

- 198.203 forespørgsler om jordforurening.
- 698 sager om byggeri og ændret anvendelse på forurenede grunde.
- 2.632 sager om undersøgelser og oprensninger betalt af grundejere og private bygherrer.

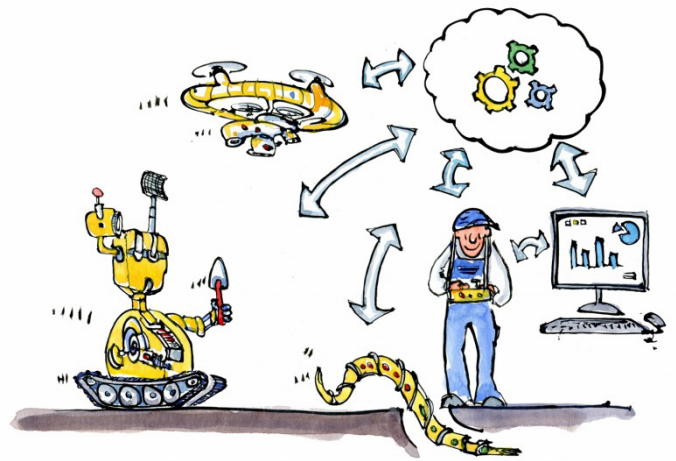
Ejendomsforespørgsler
Antal ejendomsforespørgsler hvert år siden 2009.

Innovation og effektivisering

De mange forureninger og begrænsede økonomiske ressourcer gør det nødvendigt at udvikle nye og mere effektive metoder og processer, som samtidig kan sælges til udlandet.

De traditionelle metoder til at undersøge og fjerne forurening i jorden og grundvandet er ofte både dyre og langvarige. Derfor arbejder regionerne med at udvikle og afprøve nye metoder og værktøjer og at optimere arbejdsgangene. Udviklingen sker inden for alle faser i indsatsen med det mål at kunne kortlægge, undersøge og rense op hurtigere, billigere og mere effektivt.

Udvikling af nye metoder og teknikker sker i samarbejde mellem regionerne og Miljøstyrelsen, rådgivende firmaer, entreprenører, producenter og forskningsinstitutioner, og i flere tilfælde har regionerne desuden etableret samarbejder uden for Danmarks grænser. Nogle projekter udføres med støtte fra EU.

Testgrunde

Flere regioner ejer i dag én eller flere forurenede grunde, som er købt med henblik på at oprense forurening. Det betyder, at regionerne kan teste nye metoder og teknikker, mens forureningerne renses op.

Testgrundene har forskellige forureninger, geologi og grundvandsforhold. Samlet set repræsenterer grundene derfor en bred vifte af forureningsproblematikker, og de kan supplere hinanden i udviklingen og demonstrationen af nye teknikker til undersøgelse og oprensning.

Formålet med testgrundene er at styrke grundlaget for at arbejde hen mod hurtigere, billigere og bedre oprensninger. Samtidig styrkes videndeling og muligheden for dansk og internationalt samarbejde, og dermed er der skabt en åbning for erhvervsudvikling og eksport af dansk ekspertise på jord- og grundvandsområdet.

De syv testgrunde i Danmark:

- Collstrup-grunden (fra 2016)
- Eskelund Losseplads
- Horsens Gasværk
- Innovationsgaragen
- Middelfartvej
- Ringe Tjære- og Asfaltfabrik
- Stengårdens Losseplads (fra 2016)

Eksempler på teknikker og metoder, der er testet på regionernes testgrunde:

Snuden - styrede underboringer til at navigere en prøvetager ind under en bygning i stedet for at udtage prøver igennem bygningens gulv. Metoden kaldes for "Snuden", fordi den ligesom næsen kan "snuse luft ind".

Termisk oprensning med gas – metode, der opvarmer den forurenede jord ved hjælp af gas og brænder de forurenede dampe af i gasbrænderen, så de nedbrydes til ufarlige stoffer.

Hydrogeologisk kortlægning – detaljeret kortlægning af geologi og hydrogeologi til brug for undersøgelse af forurening i Horsens Havn.

MICCS – metoden bygger på en kombination af en række nyudviklede teknologier, og målet er at kunne lokalisere forureningskomponenter i jorden fra jordoverfladen.

Teknologiudvikling for jord- og grundvandsforurening

I 2015 har regionerne arbejdet med 68 udviklingsprojekter. Projekterne har bl.a. omfattet værktøjer til vurdering af forureningsrisiko og optimering af oprensninger, metoder og teknikker til at rense forurening samt projekter af generel karakter.

Nogle projekter er gennemført som offentligt-privat innovationsamarbejde og partnerskaber mellem den pågældende region og ét eller flere private firmaer i ind- og udland. I offentligt-privat-innovationsamarbejde og partnerskaber har alle deltagere et fælles ansvar for projektets kvalitet og økonomi. 20 projekter er gennemført med støtte fra Miljøstyrelsens Teknologiudviklingspulje.

Danish Soil Partnership - eksport af dansk know how

Håndtering af jordforurening og sikring af drikkevand har i de seneste 30 år udviklet sig til at være en dansk styrkeposition med regionerne som en central aktør. Den position vil regionerne gerne udnytte til at fremme teknologiudvikling og synliggøre danske løsninger i udlandet. Regionerne har derfor i samarbejde med Miljøministeriet, forskningsinstitutioner og øvrige samarbejdspartnere etableret det offentligt-private Danish Soil Partnership (DSP).

I 2015 har DSP, Region Midtjylland og Region Hovedstaden deltaget i en miljøkonference i den kinesiske millionby Nanjing sammen med danske universiteter og rådgivende inge-

njørfirmaer. Den danske delegation holdt indlæg og workshops om håndtering af jordforureningsdata (den danske model), oprensning af jord forurenede med tungmetaller og de teknologier, metoder og tilgange, som danske virksomheder bruger i løsning af miljøudfordringerne. Derudover har Region Midtjylland og Region Hovedstaden etableret samarbejdsaftaler med de kinesiske provinser Sichuan og Jiangsu.

Klimaændringer og jordforurening

Klimaforandringerne påvirker nedbør og får grundvandet til at stige. Regionerne arbejder derfor på en helhedsorienteret indsats, som tager klimaforandringer og ændrede hydrologiske forhold i betragtning, når forureninger undersøges og prioriteres. Arbejdet sker i samarbejde med nationale og internationale aktører på området og er ofte medfinansieret af EU.

Biocover

Gamle lossepladser udleder metan i mange år efter, at deponeringen af organisk affald er ophørt. Metan er en meget kraftig drivhusgas, som har 25 gange højere opvarmningseffekt end CO₂ pr. udledt ton. Ved at etablere særlige biocovers (biofiltre) i overfladen af lossepladser, kan man omdanne metan fra lossepladsen til CO₂, inden den frigives til atmosfæren. Staten har derfor afsat midler til at etablere biocover på lossepladser. Ordningen skal bidrage til at opfylde Danmarks klimamål i 2020. I 2015 har regionerne samarbejdet med Miljøstyrelsen om at finde frem til egnede lossepladser, så ejerne kan blive tilbudt at få etableret biocover på områder, hvor der tidligere har været losseplads.

Styr på datastrømme – "fra sneglebor til skrivebord"

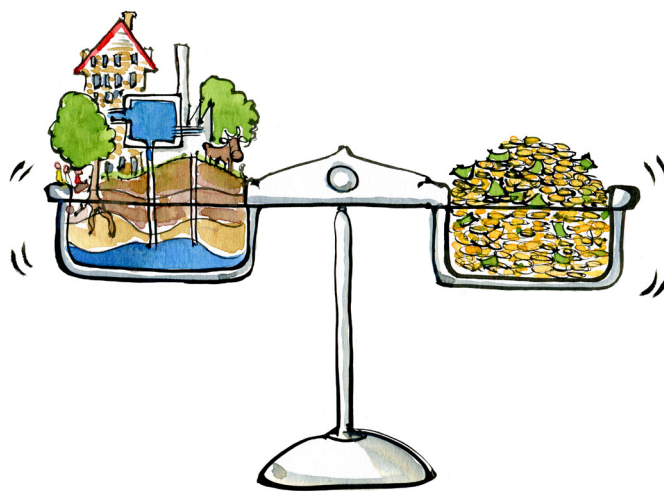
I 2015 har regionerne nedsat en arbejdsgruppe om datastrømme. Gruppen skal komme med forslag til en mere effektiv måde at håndtere datastrømme på mellem laboratorier, regionerne og GEUS. Dette kan bl.a. ske ved at stille ensartede krav til rådgivere om, hvordan de digitale feltdata indsamles, håndteres og distribueres.

Regionerne har i 2015 arbejdet på 68 udviklingsprojekter, heraf:

- 20 projekter støttet af Miljøstyrelsens Teknologiudviklingspulje.
- 6 projekter med international deltagelse, og de 2 støttet af EU.

Økonomi

416 mio. kr. Så mange penge har regionerne anvendt på jordforureningsområdet i 2015.

Figuren herunder viser regionernes forbrug på jordforureningsområdet opgjort på fire hovedområder: Kortlægning, oprensning, borgerrettede opgaver samt it, ledelse og planlægning.

Kortlægning: 112 mio. kr.

Kortlægningen er udgangspunktet for at kunne prioritere oprensningerne, så de værste forureninger renses op først.

33 mio. kr. er anvendt på at opspore og kortlægge mulig jordforurening, og 79 mio. på de indledende undersøgelser og kortlægning af konstateret forurening. Udgifter til undersøgelse af boliggrunde på anmodning af grundejere og nuancering af forureningens sundhedsrisiko på boliggrunde indgår også i udgifterne til de indledende undersøgelser.

Oprensning: 217 mio. kr.

74 mio. kr. er anvendt på videregående undersøgelser, som går forud for en oprensning. Videregående undersøgelser afdækker den konkrete risiko og sikrer valg af en effektiv oprensning, der er målrettet mod den miljø- og sundhedsskadelige forurening.

78 mio. kr. er anvendt på oprensningerne og 42 mio. kr. til efterfølgende drift af tekniske anlæg og overvågning af forurening. En del af udgifterne til drift af de tekniske oprensningsanlæg går til el og afledning af vand til kloak.

23 mio. kr. er anvendt på udviklingsprojekter, som er med til at effektivisere og målrette oprensningsindsatsen.

Udgifter til regionernes administration af værditabsordningen er talt med under oprensning. Regionerne har anvendt 3 mio. kr. på den administrative del af de undersøgelser og oprensninger, der er gennemført under værditabsordningen i 2015.

Borgerrettede opgaver: 29 mio. kr.

20 mio. kr. er anvendt på regionernes godkendelser af undersøgelser og oprensninger betalt af private grundejere og bygherrer samt til udtalelser i forbindelse med byggeri og ændret arealanvendelse.

9 mio. kr. er anvendt på besvarelse af henvendelser, rådgivning og kommunikation. It-aktiviteter opgjort under "it, ledelse og planlægning" er afgørende for at reducere udgifterne til besvarelse af forespørgsler om jordforurening.

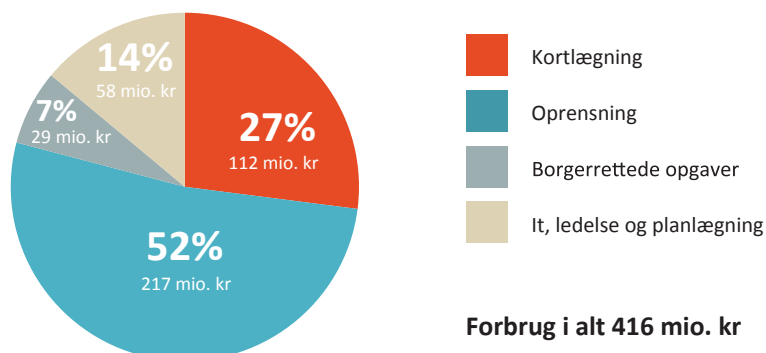
It, ledelse og planlægning: 58 mio. kr.

29 mio. kr. er anvendt på it og data. Det dækker udvikling og vedligeholdelse af it-systemer til opbevaring, registrering og behandling af data. It-systemer bruges bl.a. til at videregive oplysninger til borgerne og til vurdering af risikoen fra de forurenede grunde. Regionerne bidrager desuden til Danmarks Miljøportals arbejde med den landsdækkende jordforureningsdatabase DKJord.

29 mio. kr. er gået til det juridiske arbejde i regionerne, til ledelse og sekretariat, til administrative systemer samt til den løbende prioritering af opgaverne. Herunder bidrag til Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer, som indsamler, bearbejder og videreformidler erfaringer.

Regionernes forbrug i 2015

Regionernes forbrug på jordforureningsområdet i 2015 fordelt på fire hovedområder.

Indsatsen i forhold til grundvand

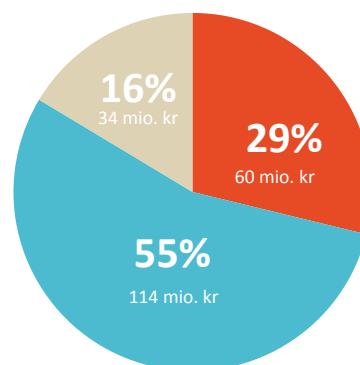
I 2015 har regionerne brugt 208 mio. kr. på den grundvandsbeskyttende indsats. Det svarer til, at halvdelen af den samlede økonomi til jordforureningsområdet er brugt på at beskytte grundvandet.

174 mio. kr. er brugt på at undersøge, risikovurdere og oprense forureninger, som kan true grundvandet. Af dem blev 36 mio. kr. brugt på forurening, som også kan påvirke borgernes sundhed.

34 mio. kr. er brugt på tekniske anlæg, der rens forurenede jord og grundvand og til overvågning af, hvordan forureningerne udvikler sig. Af disse blev 2 mio. kr. brugt på at betale afledningsafgift af det vand, der efter rensning ledes til kloak.

Indsatsen i forhold til grundvand

Økonomien til indsatsen for at beskytte grundvandet i 2015.

- Indledende undersøgelser
- Oprensning, inkl. videregående undersøgelser
- Drift af tekniske anlæg og overvågning

Forbrug i alt 208 mio. kr

Økonomi – indsatsen i forhold til sundhed

I 2015 har regionerne brugt 58 mio. kr. på indsatsen i forhold til borgernes sundhed. Det svarer til, at 14% af den samlede økonomi til jordforureningsområdet er brugt på at beskytte borgernes sundhed. Derudover er der brugt 36 mio. kr. på indsatser, som både beskytter grundvandet og borgernes sundhed.

51 mio. kr. er brugt på at undersøge, risikovurdere og oprense forureninger, som kan udgøre en risiko for borgernes sundhed.

7 mio. kr. er brugt på tekniske anlæg, der sikrer indeklimaet mod forurening og til overvågning af, hvordan forureningerne udvikler sig.

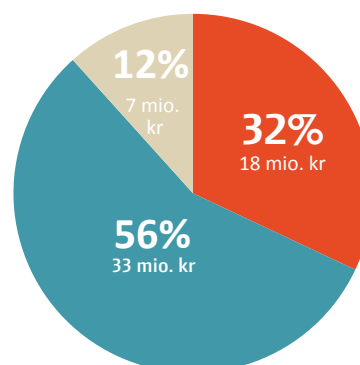
Selv om regionerne har brugt færre midler på indsatsten til sundhed i forhold til indsatsen på grundvand, har der relativt set været behandlet et større antal sager til sundhedsindsatsten end til grundvandsindsatsen. Det skyldes, at udgifterne til grundvandsindsatsten alt andet lige er større end udgifterne til sundhedsindsatsen. Regionerne kan derfor for færre midler gennemføre et forholdsvist større antal undersøgelser i forhold til borgernes sundhed end i forhold til grundvandet.

Økonomi – øvrige opgaver

De resterende 150 mio. kr. til jordforureningsområdet i 2015 er brugt på kortlægning af forurening (33 mio. kr.), beskyttelse af natur og miljø (7 mio. kr.), udviklingsprojekter (23 mio. kr.), borgerrettede opgaver (29 mio. kr.) og på it, ledelse og planlægning (58 mio. kr.).

Indsatsen i forhold til sundhed

Økonomien til indsatsen for at beskytte borgernes sundhed i 2015.

- Indledende undersøgelser
- Oprensning, inkl. videregående undersøgelser
- Drift af tekniske anlæg og overvågning

Forbrug i alt 58 mio. kr

Nøgletal for 2015

Tabel 1. Status for kortlægning

	Region Nordjylland	Region Midtjylland	Region Syddanmark	Region Hovedstaden	Region Sjælland	I alt
Samlet antal V1-kortlagte grunde ved udgangen af 2015	2.344	5.099	5.102	2.176	2.144	16.865
Samlet antal V2-kortlagte grunde ved udgangen af 2015*	2.281	2.758	4.458	4.475	3.013	16.985
V1-kortlagte grunde i 2015	342	38	443	117	260	1.200
V2-kortlagte grunde i 2015*	185	81	138	178	109	691
Antal grunde udgået før kortlægning i 2015	313	146	300	418	357	1.534
Antal grunde udgået af kortlægningen i 2015	104	192	95	70	54	515
Antal grunde udgået før kortlægning i alt	3.527	13.095	8.589	13.813	4.347	43.371
Antal grunde udgået af kortlægning i alt	1.395	3.372	2.552	1.585	3.953	12.857

*Antal grunde, der både er kortlagt på V1 og V2 er opgjort under V2-kortlagte grunde.

Tabel 2. Udviklingen i antallet af kortlagte grunde ved årets udgang i perioden 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kortlagt på vidensniveau 1	12.868	13.864	14.582	14.994	16.209	16.865
Kortlagt på vidensniveau 2	14.391	15.140	15.829	16.221	16.786	16.985
I alt kortlagt	27.259	29.004	30.411	31.215	32.995	33.850

Tabel 3. Antal grunde, der, hvert år i perioden 2010-2015, enten ikke blev kortlagt på baggrund af vurdering af historisk materiale eller udgik af kortlægningen som følge af f.eks. en undersøgelse eller oprensning

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ikke kortlagt – vurdering af historisk materiale	2.762	2.209	1.902	1.571	1.469	1.534
Udgået af kortlægningen	456	453	457	812	878	515

Tabel 4. Den offentlige indsats

	Region Nordjylland	Region Midtjylland	Region Syddanmark	Region Hovedstaden	Region Sjælland	I alt
Historiske redegørelser	788	36	835	751	445	2.855
Indsatsen for at beskytte grundvandet*						
Indledende undersøgelser	134	163	326	246	131	1.000
Videregående undersøgelser	10	40	40	94	17	201
Oprensninger	2	1	4	31	5	43
Drift af tekniske anlæg	24	5	15	83	30	157
Overvågning	32	24	43	82	19	200
Indsatsen for at beskytte menneskers sundhed (indeklima og kontaktrisiko)						
Indledende undersøgelser	85	56	107	102	44	457
Heraf undersøgelser udført på anmodning af boligejere	59	22	145	102	38	366
Videregående undersøgelser	19	23	14	15	1	72
Oprensninger	9	37	14	11	4	75
Drift af tekniske anlæg	45	9	15	21	34	124
Overvågning	28	0	9	2	7	46
Indsatsen af hensyn til miljøet						
Indledende undersøgelser	0	5	0	0	0	5
Videregående undersøgelser	0	2	1	0	0	3
Oprensninger	0	0	2	0	0	2
Drift af tekniske anlæg	0	2	0	0	0	2
Overvågning	0	0	1	0	1	2

*Hvis indsatsen er sket både af hensyn til grundvandet og arealanvendelsen er den talt med under grundvandsindsatsen.

Tabel 5. Borgerrettede opgaver

	Region Nordjylland	Region Midtjylland	Region Syddanmark	Region Hovedstaden	Region Sjælland	I alt
§ 8 høringer i forbindelse med byggeri og ændret anvendelse på kortlagte grunde	47	113	134	300	104	698
Undersøgelser betalt af private grundejere/bygherrer	116	49	171	1.186	122	1.644
Oprensninger betalt af private grundejere/bygherrer	52	63	134	402	94	745
Undersøgelser og oprensninger Betalt af Oliebranchens Miljøpulje	2	0	3	8	1	14
Påbud om undersøgelse og/eller oprensning	10	46	54	40	79	229
Ejendomsforespørgsler						
Web-forespørgsler	26.862	35.963	58.026	9.274	39.610	169.735
Direkte forespørgsler, inkl. aktindsigt	1.180	718	883	23.249	2.438	28.468

Tabel 6. Undersøgelser og oprensninger finansieret af statens værditabsordning

	Region Nordjylland	Region Midtjylland	Region Syddanmark	Region Hovedstaden	Region Sjælland	I alt
Undersøgelser	28	5	15	22	6	76
Oprensninger	36	0	14	29	10	89
Drift af tekniske anlæg	0	0	8	0	2	10

Tabel 7. Økonomien på jordforureningsområdet i 2015

Økonomi på jordforureningsområdet i 2015		Årsværk	Samlede årsværk	Samlede årsværk omregnet til mio. kr. *	Driftsmidler i mio. kr.	Samlede driftsmidler i mio. kr.	Driftsmidler i %
Kortlægning	Opsporing og kortlægning af mulig forurening, inkl. overfladevand - arbejdet med selve implementeringen, screening og bearbejdning	28,4	57,4	35,5	16,2	77,0	27
	Indledende undersøgelser	29,0			60,8		
Oprensning	Videregående undersøgelser	24,9	74,7	46,3	58,4	170,5	61
	Oprensning	18,9			66,2		
	Drift af tekniske oprensningsanlæg og overvågning af forurening	18,4			30,3		
	Tværgående projekter (udviklingsprojekter)	12,6			15,6		
Borgerrettede opgaver	Udtalelser i forbindelse med byggeri og ændret anvendelse på forurenede grunde Godkendelse af undersøgelser og oprensninger betalt af private bygherrer Besvarelse af henvendelser, rådgivning og kommunikation	39,4	39,4	24,4	4,7	4,7	2
It, ledelse og planlægning	Administration og planlægning	25,5	46,8	29,0	13,3	29,0	10
	It og data	21,2			15,8		
I alt		218,2	218,2	135,2	281,1	281,1	100

* I redegørelsen er årsværk omregnet til økonomi. **1 årsværk er: 619.381 kr.**

Denne redegørelse er en overordnet beskrivelse af den indsats, som regionerne har udført på jordforureningsområdet i 2015. Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til de enkelte regioner.

I 2015:

Regionerne har anvendt 416 mio. kr. på at beskytte grundvandet og menneskers sundhed mod jordforurening

Regionerne har arbejdet med 1.457 indledende undersøgelser

Regionerne har arbejdet med 276 videregående undersøgelser og 120 oprensninger

Regionerne har besvaret 198.203 henvendelser fra borgerne om konkret jordforurening

Værditabsordningen dannede grundlag for 76 undersøgelser og 89 oprensninger af jordforurening

Regionerne har samarbejdet med kommunerne om 698 tilladelser til byggeri og ændret arealanvendelse på kortlagte grunde

Regionerne har godkendt 2.389 undersøgelser og oprensninger betalt af private grund- og virksomhedsejere

Regionerne har behandlet 14 sager om forurening på nedlagte tank- og servicestationer

Regionerne har brugt knap 23 mio. kr. til udviklingsprojekter - bl.a. til at udvikle nye metoder til oprensning af forurening